

(Гошгular ýygýndysy)

Aşgabat
2012

~ 1 ~

Haýyr-sahawatly Allanyň adyndan:

Älem içre hökmürowan
Alla!
Saňa şöhratu-şan.
Ahyrýet-magşarda soltan,
Eý, keremli Rahym-Rahman!
Diňe
Saňa tagzym edip,
Dilegmizi edýäs beýan:
Gazabyňa duçar kylman,
Azaşdyрман,
Azaşan ýoluna salman,
Bize nygmatyň gysganman,
Dogry ýola
Etgil rowan!

Bize Watan gerek!

Bize aýdym gerek!
Munda aýdymсыз,
Birçak burjy baglap giderdi ýürek.
Gaýry mahluklara, ýeri, aýdyň siz,
Aýdym nämä gerek, saz nämä gerek?!

Biziň söýgimizden Zemin janlandy,
Munda biziň üçin açylýar güller.
Ýer ýüzünde, bizden özge jandarlar,
Gül gadyryn bilerler ýa bilmezler...

Bize syrdaş gerek, jan ynanara,
Gerek bolsa, ömri bagyşlamaga.
Ýatdyr dil-agyzсыз janawerlere –
Borç näme, öý-ojak, maşgala näme?!

Peder näme?
Bilmez bizden başgalar,
Muňa düşünmeklik, hergiz ir dälidir.
Ene-ata gerek, orta ýaşda-da,
Bize, gyssanaňda maňlaý diräre...

Haýwanlar o diýen ähmiýet bermez,
Öňüne kim döker ýalyn-höregin.
Diňe ynsan, yrsgal gözlär zähmetden,
Soň, minnetsiz iýmek üçin çöregin

...Guşlar, biz dek, bolmaz beýle janserek,
Uçar gider—Günorta, Günbatara...
Bize Watan gerek, şu Watan gerek,
Döwran sürüp, soň goýnunda ýatara...

Alys sähralykda

...Söweşiň öň ýany. Gije aý-aýdyň.
Türkmen, melul bolup diňleýär aýdym...

Agrasdan argyn bu ýüzler mähriban!
Ýürege ýapyşýan sözler mähriban!

Diýýän ýok “Gaýdalyň öýli-öýmüze,
Awusyn alalyň biraz gözmüziň!”.

Her kimiň öz narajaty ýanynda—
Bilde gyljy, ýurt yzasy janynda...

Hem häzir aýdym bar, aýdym bar diňe...
Ertir, hut, şu ýerden ugralar jeňe!

“Köňül arzuw eýlär Watanyň seni...”
...Adamlar uludan alýarlar demi.

“Ölçermäň odumy, gozgamaň derdim...”
...Ýigitler gobsunşyp, geçerli serden.

“Münde bir goýuny çekiň bir ýana...”
“...Diliňe döneyin, näsin aýdýaň!”

“Bir suprada taýýar kylynsa aşlar...”
“...Ýürejim bol-a! ”. Yralýar başlar.

Gojalar, ellerni öz joýa-joýa,
Maňlaýlarna diräp, batýarlar oýa...

Dymýar, köpi gören märeke dymýar...
Sözler heser bolup kalplara damýar.

Daň agarýar. Däl, bu iller ukarly...
Mukaddes aýdym sen — türkmen ykbaly!.

Men gülki paýlaýan...

Men bir masgarabaz!
Meniň ýeke-täk,
Durmuşda başaryan, söýgüli kärim.
...Uzak gijelerne özümi örtäp,
Ili güldürmegiň gözleýän tärin...

Belki, irde-giçde getir üstünlik,
Bu talapkär mähelläniň synagy.
Goý, gülsünler hezil edip üstümden,
Olaryň şatlygy — meniň sylagym!

Men kelpeň däl, oýnatgy däl, sähne däl,
Uly-kiçiň göwni bilen gopýaryn.
Ýene gelip, bu halasgär sahnada,
Awara kalbyma aram tapýaryn.

Tomaşaça täze oýun-baz gerek,
Täsin hokga gerek, olara günde.
Ýaşap ýörün şeýdip, bolup janserek,
Oýun bilen çynyň aralygynda...

El çarpyşyp, aýalaryny aýaman,
Bu halaýyk menden judarazy.
Bilýänem däldirler, dek düýn aýalym,
Taşlap gitdi meni — masgarabazy...

Bardyr kesbim degerli hem saýmaýan—
Il-güni güldürmek öýüdüň ýeňil.
...Men bir masgarabaz, gülki paýlaýan,
Wah, başga başaryan zadym ýok meniň...

Gurbaganyň aýdymy

Geñleme gurbagaň “warryk-warrygyn,,
Gynaýandyr öýdüp, gury arygyn.

Başardykça dogduk mesgenniň waspyn,
Edýäne, men-ä at dakardan asgyn...

Goý, gardaşym, sen hem söz diýme bijaý,
Onuň bu owazy öz göwnüne jaý.

Sen sesinden galplyk tapmarsyň gözläp,
Sebäbi, ol hergiz öýkünmez özgä...

Bu heňi bärräkten gaýtsa-da az-kem,
Ony zorluk bilen edip bolmaz sem...

Arzylap mekanyn, ol, ajy kälin,
Aýdym aýdýan bolsa, betbagt dälidir...

Uz jemalyň — uzakda,
Ýatlamam — ýakyn pişe...
Oýlanýarmyň men hakda?
Men sen hakda — hemişe!

Bulut ýagjak-ýagjakda,
Garalsa, üýşe-üýşe...
Oýlanýarmyň men hakda?
Men sen hakda — hemişe!

Çagyr ýoluma bak-da,
Baram, bagrymda süýşe...
Oýlanýarmyň men hakda?
Men sen hakda — hemişe!

Aýralyk — agyr çakdan,
Çäre ýokdur bu işe...
Oýlanýarmyň men hakda?
Men sen hakda — hemişe!

Ýürek meňzeş gursakda
Agyryly bir dişe...
Oýlanýarmyň men hakda?
Men sen hakda — hemişe!

Uky gaçdy bu çakda,
Sen hem gireňok düýşe...
Oýlanýarmyň men hakda?
Men sen hakda — hemişe!

Bu asman astynda—Zemin üstünde

Geçen-geçdi... Göçdi gara bulutlar,
Sen olary unutmagy unutma!
Bahyl bary goý, bialaç boluplar,
Otursynlar saçlaryny ütsün-de—
Bu asman astynda—Zemin üstünde...

Aralykda gezip yörüs ynha, biz—
Ýoldaş edip pälimizi, ynsaby.
Heder etme, başa bakan ynsandan,
Eýmen, aýagyňa garan ümsümden—
Bu asman astynda—Zemin üstünde...

Ýollar saýlap gowusyndan-gowsuny,
Owsundy göwünler, ýene owsundy.
Sowatmasyn elimizi—şowsyzlyk,
Başymyzy aýlamasyn— üstünlik—
Bu asman astynda—Zemin üstünde...

Söýýänleriň söýse, has-da eý görse,
Söýmedikleň—bagyşlaplar göýberse...
Duşmanlaryň ýigrensin, goý, ýigrense,
Dostlar seni düşürme ünsünden—
Bu asman astynda—Zemin üstünde...

Ömürboýy özi ýanyp Gün, ine—
Märini paýlaýar ili-gününe...
Umytsyzlyk—gitsin indi gümüne,
Bizden ähli umydyňy üzsün-de—
Bu asman astynda—Zemin üstünde...

Yhlas eden—myrat tapar bu Ýolda,
Gowy ýüreklerimiz—ýagşy hyýalda
Toý-toýa ulaşýar eziz Diýarda,
Toýdan ýetip dursun hem üsti günde—
Bu asman astynda—Zemin üstünde!

Gözelleriň köçesinde...

“Sen Gözelleň niresinde ýaşaýaň?”

—Men olaryň ilersinde ýaşaýan.

—Men-ä olaň duldegişir goňsusy,
Ýigrim ýyldyr, ýaşap gelýäs oňsuşyp.

—Biz olardan ýaşaýarys gaýryda,
Bary-yogy üç-dört jaý bar arada.

—Meniň jaýym olaň gabat-garşysy,
Wah, Gözeller goňsulaň bir ýagşysy.

—Bu köçede seni göremzokdyk kân,
Özüň nirden? Öýňüz daşmy aşa ýa?

“Aý, ýok-la o diýen uzakda-da däl,
...Men Gözeliň ýüreginde ýaşaýan!”.

Ah, seň jadyly gözleriň!
Ah, seň jadyly gözleriň!

Bir bakyşda maýyl eden,
Ähli zada kaýyl eden...
“Gaýdaryma boldy bir çak,
Meniň wagтым doldy birçak!
Örteme, özelendirme...

Onda işim-aladam köp,
Gijä galsam, ederler gep...
Ne diýse, diýsin başgalar,
Ýöne, ogul-gyz... Maşgala...
Şeýle bir ynjuk özlerem...

Bary bakýandyr ýoluma,
Haýpyň gelsin bu halyma...
Men onda söýýän, söýülýän,
Olaň derdine gyýylýan!
Wah, men saňa-da dözmerin...

Arman, ýok munda aralyk,
Gideýin, durma ar alyp...
Ýok, ýok men-ä eýgeremok,
Gözleň meni goýberenok!”
...Haýry ýok häzir sözleriň...

Ah, seň jadyly gözleriň!
Ah, seň jadyly gözleriň!

Saçlary şamara...

Eý, sen saçlary şamarym,
Ýatlaýamyň heý bir meni?!
Ýok, barybir başarmaryn,
Diýme: «Undup goýber meni!»

Sen kesirdiň, men kejeňek,
Örtendik şýdip nijeme...
Giç indi diýrden ejeme:
«Diňe şoňa öýer meni!»

Şamar saçyň döküp egne,
Agşam düýşe girdiň ýene.
Goýmaz gündiz hem günüme,
Sen hakdaky küýler meni.

Bolýar sen bir zady bilseň,
Bagtly men sen bagtly bolsaň!
...Ah, ýakaryň ýakyn gelseň,
Uzakdan söýüber meni...

Indi saňa, saçy şamar,
Diňe birje haýysym bar:
Her säherler berýän timar
Saçlaryň deý eý gör meni!

Yşk!

Däl şalyk sürjek mülküm,
Ýok, däl galyp biljek mülküm!
Müň gözel söýdüm, mümkin...
Ah, biriniň pidasy men.

Yşk!

Munda men hem bir meýdan,
Saýrapdym, bolupdym şeýda.
Bu gün gamly aýdym aýdýan,
Körän kalbyň sedasy men.

Yşk!

Derýa – akýan tovlanyp,
Käte, ot – ýakýan lowladyp.
...Emelsizje şo-ol oglanyň
Edebi hem edasy men.

Yşk!

Gelýär söýüp ýaşasym,
Ýogsam, men haýp ýaşaryn.
...Sürme ýok munda şalygy,
Yşk mülküniň gedasy men!

Goşgularymy oka...

Nirede sen? Hal-ahwalyň niçik-kä?
Goşgularymy oka, gamlanan çagyň.
Gel, bileje derdiňseli ikiçäk,
Goşgularymy oka, gamlanan çagyň.

Bu täleý her näçe goýsa-da gizläp,
Seni goşgularym taparlar gözläp.
...Süýji ýatlamalaň ýumagyn çözläp,
Goşgularymy oka, gamlanan çagyň.

Ine, ýürek suwum içen setirler—
Özi ýanyp, özi öçen setirler...
...Olar saňa hiç bir zyýan getirmez,
Goşgularymy oka, gamlanan çagyň.

Ýyllar geçýär—dünýäň göçe-göçünde,
Çaky däldir olar iki-üçüň-de...
...Sen pyşyrdap... Ýok, gowusy içinden,
Goşgularymy oka, gamlanan çagyň.

Isleseň, sölzermi men diýip, çakla—
Hala unut, hala ýadyňda sakla.
...Şat günüň, olara bakmasaň-bakma,
Goşgularymy oka, gamlanan çagyň...

Seniň mekanyň

Munda ornaşypsyň örän,
Göçerli däl, bu gün-erte.
Belki, durmuşdaka görä,
Oňatdyr ýaşaýyş şertiň?

Bu ýer ýyljakdan ýagtydyr,
Gör-ä, munuň täsindigni.
Bu ýerde saňa wagt-da,
Ýetirmez öz täsirini...

Megerem, saňa erbet däl,
Meňzemeýäň ynjaýana.
Bäri rahatdyr elbetde,
Ýaşamaklyk üçin jana!

Dözemok ýagyşa-ýele,
Solmasyn diýýän görmegiň.
Dileýäriň her säherler,
Seniň sag-aman örmegiň!

Bäri hiç del adam gelmez,
Bimahal gapyň kakylp.
Hiç kim talap edip bilmez,
Senden, jaý-töleg hakyny.

...Däl sen bu ýerden göçerli,
Hökmanmy bu dereginde?
...Ezizim, şu güne çenli,
Ýaşap ýörsüň ýüregimde...

Sag bol ýene görüşýänçäk...

Bu iki gün bahym ötdi duşumdan,
Sag bol, ýene görüşýänçäk, ezizim!
Geldi işli-aladaly duşenbe,
Sag bol, ýene görüşýänçäk, ezizim!

Bilýärin, ejizläp ezyet-emgege,
Ruhdan düşsem, dert müneregnime.
Men nepden galmaýyn, indi eglenip,
Sag bol, ýene görüşýänçäk, ezizim!

Özüňi gynama, menem örtme,
Aýrallykda synalýandyrt mertebe...
Bize wysal wada berýär erteler,
Sag bol, ýene görüşýänçäk, ezizim!

Penjireden, ýaňy agaryp başlan
Daňa bakma, gara gözlerňi ýaşlap.
Ezizim, men saňa diýemok “Hoş gal...”
Sag bol, ýene görüşýänçäk, ezizim!

Umytly ojagmyň alowy lowlap
Ýanyp dursa, gider işlerim şowlap.
...Ugrat meni ak ýollary arzuwlap,
Sag bol, ýene görüşýänçäk, ezizim!

Men gidip bilmerin ýüregim gyssa,
Sen meni ýola sal, howlukdyr, gyssa.
Ah, uzak hoşlaşyk—artykmaç gussa,
Sag bol, ýene görüşýänçäk, ezizim!

SAŇA!

O,g.

...Gam-gussamy ýygyp-düýrüp,
Ýele bersedim hamusyn.
Meni idemediň düýnem,
Bu günem, diýip «Barmysyň?»

Sensiz dar görüňär dünýä,
Men bir mähiriň teşnesi.
Ah, seni göresim gelýär,
Bolmanda, sesiň eşdesim!

Ynan, gaty gyýylaryn,
Gubar baglasa gözleriň.
Isleýän kalba guýlaryn,
Seniň tenekar sözleriň.

Gidesim gelýär siz taýa,
Gör, meniň mahal-mahallar.
Ýok, göwnüm küýsänok çäýy,
Çäýam, häki bir bahana...

Gelýär saçlaryň ysgasym,
Saýmasym gelip dur soňun.
Halaýan sözleň gysgasyn,
Gijeleň bolsa, uzagyn...

Sen meni dele dözmersiň,
Derde bermersiň bu başym.
Bu ýat şäherde özüňsiň,
Ýalňyz özüňsiň, syrdaşym!

Indi, meni unut!

Saňa hiç haçan, hiç zady,
Indi, etjek däl men subut.
Tutmaýyn seniň adyňy,
Sen hem indi, meni unut!

Indi, sen maňa jaň etme,
Mümkin bolsa, muny taşla.
Men hem görmäge jan etmen,
Jaňam etmerin, bagyşla...

Bir-birekden jyda bolmak,
Bilýän, bize däl ýakymly.
Ah, indi yza-da ýol ýok—
Ähli köprüler ýakyldy!

Indi, duşuşjagam bolma,
Maňa hiç zat düşündirme.
...Girmersiň gaýdyp, gujagma...
Goý, indi düýşe-de girme...

Çen-çaky bar çydamagyň,
Ýok bize, başga çykalga.
Meni ýatdan çykarmagy,
Indi, ýadyňdan çykarma...

Sensiz

Ezizim!
Henizem güýzi—
Şol güýzi ýatlaýan sensiz.
Görşeris ýene ikimiz,
Nirede? Haçan? Neneňsi?

Seni saklaýar edebiň...
Meni name? Özüň bilýäň.
Käýarym baryp, ebedi
Ýanyňda galasym gelýär!

Mümkin däl!
Ýok, bu mümkin däl!
Saýyl men, ýoluňda saýyl.
Göwün guşum müň pel-pelläp,
Bir görüp gaýtmaga kaýyl.

Elmydama, ynsan, bagty
Elindekä bolman hüsgär—
Ol ony ýitiren wagty,
Eňröp oda-köze düşýär...

Asman syrlaryn öwrenen,
Demini ýöreden dünýä—
Adam öz däli göwnüne,
Bilmeýär, buýrup bilmeýär.

Sensiz!
Günler gamly çaksyz,
Ezizim, arýan men, arýan.
...Ah, bu ýyllar galňadykça,
Ýüregim ýukalyp barýar...

Akja berýoza

Marina.

Ine, ýene elime,
Alyp seniň suratyň,
Ýatlamalar iline—
Seň ýanyňa ugradym...

Daş bolsa-da şäherňiz,
Görüşmeýän bolsak-da,
Meňzäp, yssy mähire,
Ýaşap ýörsüň gursakda...

Gomlary hem gaýlary,
Hergiz, durmuş deňziniň,
Gözöňümden aýyrmaz,
Saryýagyz meňziňi!

Şol gün... Dara-direde,
Jyda düşdik bir ýola...
Agşam düşse girdi-de,
Ýalňyz, akja berýoza,

Golun bulap, alysdan,
Meni çagyrdy durdy...
Çalyp "Hoşlaşyk walsyn"
Otly gygyrdy durdy...

Ine, ýene elime,
Alyp seniň suratyň,
Ýatlamalar iline—
Seň ýanyňa ugradym...

Söýgi hakda aýdym

Bu aýdymy diňledi bir gyzjagaz,
Şirin sazyň owazyndan doýmady.
Eýjejik gurjagny alyp gujagna,
Bileje şatlanyp, tans oýnady.

Soň aýdymy diňledi bir ulygyz,
Diňledikçe, gara gözlerin süzdi.
Göwni al-asmana uçup, günuzyn,
Söýgi derýasynda gulaçlap ýüzdi...

Şol aýdymy diňledi soň bir gelin,
Bir çykyp, bir girip sygmady howla.
Neçün muny diňlän bolsa-da telim,
Ýürejigi köýüp, barýardy lowlap...

Aýdymy diňledi bir garry aýal,
Ne şatlandy, ne göz süzdi, ne köýdi.
Dymyp otыр... Wah, gulagy agyr ýa?
“Balam, ýañadan bir diňläýin!” diýdi...

*“Gyzyl gül gözledim—sary gül tapdym,
Sary gül içinde saralyp ýatdym”.
(Ýaşlyk depderinden).*

...Ýene-de ikiçäk,
Galdyk ikiçäk,
Ýatlamalar diňe—ikimiziňki.
...Öňümdäki, maňa beren kiçiräk,
Suratyň saraljak bolupdyr reňki...

Ýene-de ýüzbe-ýüz,
Otyrys sessiz,
Ýene ýatlamalar doldy serime.
Sen şol gün nämüçin bakdyň höwessiz,
Meniň beren sary bägüllerime?

Ah, olary aýralyga ýorupdyň,
Bilmedim men, neneň-niçik syzypsyň?
...Ol baglaram, meger, derde ýolukdy,
Sary ýapraklaryň ýere ýazypdyr...

Nämüçin ykbalym şol gün ar aldy?
Mümkin bolsa, indi sen bir bagyşla!
Saraldy duýgular,
Barha saraldy,
Muny ýuwup bilmedi soň ýagyşlar...

...Gökde älemgoşar,
Söýgimiz ýaly—
Her dürli öwüsýär—ýakymly göze.
...Kime bagyş edipdir ýaşyl-elwanyn?
Diňe sarysyny goýupdyr bize...

Soň ara gyş düşdi.
Göwünler sowap,
Günler, güller galdy gyşyň garyna.
Henizem jogapsyz galdy bir sowal,
Sary bägül sebäpkärmi baryna?

Olar meniň arzuwlarym mysaly—
Ilkinji söýgimiň zary, bägüller.
...Söýülmän, ysgalman meňzi saralan,
Ah, sary bägüller...
Sary bägüller...

...Ýene-de ikiçäk,
Galdyk ikiçäk,
Bu sessiz duşuşyk—meňki hem seňki.
...Öňümdäki, seniň beren kiçiräk,
Suratyň saralyp gidipdir reňki...

Gabanyan seni

Seni gabanýan bar zatdan
Gizläýin bu göreçlerden.
Gabanýan tanyşdan, ýatdan,
Gabanýan ötegçilerden...

Men seni dözemok Güne,
Şöhlesinden gabanýaryn.
Seni ýylyň, aýyň, günüň,
Ählisinden gabanýaryn.

Sen—şirin şekerim-gandym,
Sähel suw degse erejek.
Saklatmarsyň sen sandykda,
Sen atdyrmarsyň pürenjek.

Seniň her gün ýoluň gözläp,
Gapyň alyp duraýynmy?
Seni ýüregimde gizläp,
Daşyňdan gulp uraýynmy?

Gysganýan seni özümden,
Nädip mährim gandyraýyn?
...Men daşyňa öz söýgimden,
Beýik gala galdyraýyn...

Ynan maña

...Bu gije girerin, ýene düýşüňe,
Mümkin, şol ak köýnek bolar egnimde...
Sen ýadyrgap ýarygije, üýşenme,
Bakma, wagtyň birçak hem bir çendigne,
Ynan mendigme!

Düşünýän, söýginiň gyzamyk ýaly,
Näçe giç geldikje, kyn ekendigne.
Saçyň ysgap geçse säher şemaly,
Göwün etme bir awara ýeldigne,
Ynan mendigme!

Juwan halda baryp düýşleň käsinde,
Galyp bolsa... Ah, bilýäriň geňdigni.
...Käte, boýçy görseň çayly käsände,
“Kimkä?” diýip, yrym edip emgenme,
Ynan mendigme!

Girerin täzedden seniň düýşüňe,
Gör, ýene-de görä köne endigme.
Diýsem „Howa sowuk, gaty üşedim,
Şu wagta çen, seni gözläp eglendim...” ,
Ynan mendigme!

Sen günäkär däl
W.Sibinden.

Besdir indi, birje galdyr başyňy,
Bir zatlar diý ahyr! Nämüçin dymýaň?
Häzir seniň katra-katra gözýaşyň,
Ezizim, köz bolup bagryma damýar...

Örtenýäriň, özelenýän, ökünýän,
Ýokmy indi sözlerimiň haýry ýa?
...Hiç bir bagta mynasyp däl ekeni,
Bu durmuşda, gözelligi harlaýan.

Meniň bu bolşumy göwnüňe alma,
Goýaý indi, diňşi dek, ýaz ýagşynyň.
Haýyş edýän, meniň bilen deň bolma,
Başarsaň bagyşla, meni bagyşla!

Sen günäkär dälsiň dargursaklygma,
Gül ýüzüň soldurma, bessir, aglama.
Ýaşa gözel bolup, has gözel bolup,
A gözellik elmydama mamladyr!

Gel, bagt!

Ol gyz dāldir owadan,
Bolmaz ony adaglap.
...Bagt yzynda nobatyň,
Soňy kimdir, adamlar?!

Men öz gezegmerazy,
Etse görä pälime.
Ýeri, bagtyň bir özi,
Nädip ýetsin äleme!

Bagt—hem ejize gerek,
Edenlä hem bagt gerek.
Hemmesine tiz gerek,
Hemmesine nagt gerek.

Bagt gerekdir akmaga,
Akyllada bagt gerek.
Hemmä gülüp bakmaga,
Bagta biraz wagt gerek...

Garaşýan kändir çenden,
Has-da düşüp dowula.
Köçämizden geçende,
Ol bize hem sowular...

Ýa-da juda bolmasa,
Çykaryn men önünden.
Ol howlugyp, alňasap,
Ötäýmesin deňimden...

Bagt menem unutmaz—
Eglenýär... ýok zyýany.
Düşemok hiç umytdan,
Münüp bir ham-hyýala.

Bar zadyň öz wagty bar,
Düşünýän elbetde, men.
Wah, ýeňil däl bagta-da—
Ol özün ýetdiginden,

Bagyşlap ile-güne,
Paýlar nobat-nobatly.
Bir gözüne ilerin,
Garaşýan kanagatly...

Kim — köpe hantamadyr,
Tapsa kaýyl, azy — kim...
...Ýeri, aýdyň adamlar,
Bu nobatyň yzy kim?

Tymsal

Şalara — pul-zer berlipdir,
Ýigide dar — ser berlipdir...

Şalarda — giň ygtyýar bar
Şondan — belent howalaly.
Goç ýigitde — namys-ar bar,
Başy mydama — gowgaly.

Ile-güne howp abansa,
Ýa ýagy gelse dabyrap —
Şalar — tagtyny gabanar,
Är ýigit — ýurt abyraýyn.

Şalar — puldan, zerden geçer...
Goç ýigitler — serden geçer...

Ýürekdeş dostluk hakda

...Isle, men baraýyn, hala bize gel,
Bir keypine, iki-agyz söze gel...
...Diýmeris biz “Indi, kimiň gezegi?,,
Maňa tapawudy...
Saňa parhy ýok...

“Dost—dostuň aýnasy,, – ähli zat äşgär!
Bular uzagyndan bolsady, käşgä...
...Wah, bizde dostam ýok, dörtläp ýa başläp—
Maňa tapawudy...
Saňa parhy ýok...

Sen meni sylaýaň, men sarpa goýýan,
Sen muny aňýansyň, men muny duýýan...
...Bilmeýänler bize “Doganmy?,, diýýär—
Maňa tapawudy...
Saňa parhy ýok...

Biri bize bir bütewi bagt goýsa,
“Haýsyň alsaň, alay!” diýip, nagt goýsa...
...Biz ony des-deňje böleris, eýsem—
Maňa tapawudy...
Saňa parhy ýok...

Bilip bolmaz, bir gün bütün dert berse,
“Siz nätseňiz-şeydiň!” diýip, pert berse...
...Ýaryn men alaryn, ýarysyny sen—
Maňa tapawudy...
Saňa parhy ýok...

Şunça ýaşap, göz ýetirdik bir zada,
Dostlukda kanun ýok, bar gowy kada.
...Gerekmi?! Urarys suwa hem oda—
Maňa tapawudy!
Saňa parhy ýok!

Biziň toýa gel, Merabi!

Garaşsyzlyk toýumyza çagyryan,
Garaşyrys, öýümize çagyryan!
Akýar bizde wagtyçaglyk arygy,
Öz türkmen ilimiz onuň miraby—
Genaswale!¹ Genaswale, Merabi!²

Ynanýañmy? Biz Garagum çölünde,
Köl gurýarys, ady dünýäň dilinde.
...Näme täzelik bar, kartwel³ ilinde,
Ýerindemi gadym Malahwerýany?⁴—
Genaswale! Genaswale, Merabi!

Ýollardan ýaýdanyp, diňleme böwri,
Gaýdyber, görmäge galkynan döwri.
Öýümüzde bolmasa-da kwewri,⁵
Düýe çalym küýsetmez hiç şeraby—
Genaswale! Genaswale, Merabi!

Bak, toýa beslenen sähra-düzüme—
Kybapdaş türkmeniň güler ýüzüne.
Synla, baýram günü bedewlerimizi,
Olaryň her biri misli Merani⁶—
Genaswale! Genaswale, Merabi!

Galagoply döwri başdan geçiren,
Jepakeş halklarmyz çekdi jebiri...
Gadyrdan gardaşym, şeni çirime⁷,
Bu dost-doganlygyň gowy bir däbi—
Genaswale! Genaswale, Merabi!

Türkmeniňkä meňzeş söz kän gürjüde,
Öwredipdiň sen olary ürij edip...
...Öz diliňde şygyr okap berjek men,
Saňa neneň ýakymly bor, gör-ä bu—
Genaswale! Genaswale, Merabi!

¹ Genaswale—mähirli ýüzlenmek, “Men seniň bilen!” diýmek.

² Merabi—erkek adamyň ady.

³ Kartwel—gruzin.

⁴ Malahwerýany—Gruziýanyň Duşet etrabynda bir obanyň ady.

⁵ Kwewri—ýere gömülip goýulýan, içi şeraply uly küýze.

⁶ Merani—gruzin mifiologiýasynda ganatly atyň ady.

⁷ Şeni çirime—“Seniň dert-aladalaryň meniňki bolsun!” diýmek.

Daýhan we şahyr

Daýhan dostum!

Arma, niçikdir eýsem?

Sen heniz hem gidişýärmiň ýer bilen?

...Men—goşgular ýazyp, derdim egisýän...

...Sen—derdiňi dep edýärsiň der bilen...

...Irmän-arman, kowalaşman salgyma,

Sen yrsgal gözläpdiň bu meýdanlardan.

...A men bolsa, öz bitakat kalbyma,

Teselli gözläpdim meýhanalardan...

...Gör, başyňda ak görüňýär seniňem,

Olar—deriň ýa topragyň sorumy?

Ýa-da gyşlaň birja pursat eremän,

Çekgeleňde doňup galan garymy?

Berekediň özümi sen dünýede?

Kepilimi bolçulygyň, çöregiň?

...Seni görsem, nämüçindir bilmedim,

Sährä deýin giňäp gidýär ýüregim.

Diýýärsiň „Galamdan iýýäňmi diňe?“—

“Seňki hezil!” diýýäň, käýarym gelseň.

...Isleseň, ýüregmi bereýin saňa,

Oňa diýenňi etdirip bilseň...

Eliň degse...

Tap-da abyn-tabyny,

Şähre gel! Güler ýüzüň göreýin!

...Getir maňa gelseň, garpyz-gawundan,

Men hem saňa goşgy okap bereýin...

Bähbit bolsun...

Dostum, toýa çagyrmady...
Aýby ýok, bolmaýyn münkür.
Nä, toýa garrama barmy,
Eli degen dälär, mümkin?!

Inim gelmeýär salama,
Ýogsam, aramyzam däl daş.
Ýeri, içime salmaýyn,
Gör, ol hem bir maşgala baş...

Oglumyň okuw serinde...
Emma, her ýyl gaýdyp gelýär.
Bolýar, “ýykylyp” bir ýerin,
Bijaý agyrtmasa bolýar.

“Şahyr boljak bolşuň—güzap...”
Diýýärler “Goý azap çekmäh!”
Belki, olaňkam bir hasap,
Netije çykaryn, hökman!

Bu günki işimi ýene,
Ertä goýdum... Soň ýagdy gar.
Hor bolmajak bolup, ine,
Adam, käýarym hor bolýar.

Her iş bolsun—bähbit bolsun...
Bolýar-da, gardaş, bolýar-da.
Bolýar-da... Wah, şeýdip onsaň,
Ýüregiňde dag galýar-da...

Ýazdan bir pursat

Ilime ýaz geldi,
Ýüzler ýagtyldy—
Arly gyş mähire bolansoň maýyl.
...Adamlaryň bu sadaja bagtyna,
Şatlanýan, özümi şarikli saýyp –
Durmuş gözel!
Ýaşaaýyş hem ajaýyp!

...Aşyk-magşuk ýaz ýagşyna ezilip,
Ylgaşlap barýarlar gözleşip saýa...
Ýeri, ýigit, al gyz elin eliňe,
Goýberme, birden-kä gitmesin taýyp...
Durmuş gözel!
Ýaşaaýyş hem ajaýyp!

Sarysy, elwany, gögi seňkimi?
Meniň-ä ýaşyly göwnüme jaýy.
Gör-ä, älemgoşar ähli reňkini,
Bize paýlap, gözden bolupdyr gaýyp...
Durmuş gözel!
Ýaşaaýyş hem ajaýyp!

Çal durnalar, ýene mawý asmanda,
Gykuwlaşyp, dolanýarlar biz taýa.
“Görsem!” diýýän ýaly, täsin ahwaly,
Bulutdan Gün çykdy kuýaşyn çaýyp...
Durmuş gözel!
Ýaşaaýyş hem ajaýyp!

Bu gözel görnüşiniň ýetir öwgüsin,
Ine, ýaz şemaly ösüp pessaýja.
Tebigat janlandy ýaşyl öwüsip,
Ýene owaz geldi çeşmedir-çaýa...
Durmuş gözel!
Ýaşaaýyş hem ajaýyp!

Ülkäme ýaz geldi!
Bar zat özgerýär—
Guşlar nagma gözlär, waspyna laýyk,
...Bu gün, siz hem menden juda az görmäň,

Şu şygyry ýazdym ýüregmi ýaýyp –
Durmuş gözel!
Ýaşayyş hem ajaýyp!

Mähriban Maý!

Seniñ demiñ melhem, mähiriñ ýyly,
Seniñ iňrikleriñ, säheriñ ýyly.
Sen— oniki süňňiniñ biri bir ýylyň...
Gözellikden alan ýaly iki paý,
Eý, mähriban Maý!

Sende günler has-da eziz görünýär,
Güller görke gelyär, göwünler gülýär.
...Inmesem-de seniñ goýnuňda dünýä,
Mümkin bolsa, meni öz perzendiñ saý,
Eý, mähriban Maý!

Ýa sen tebigatyň tämiz şygrymy—
Gör, ne beýle badaşypdyr bagrymyz?
Mähir-muhabbetden ýeten ýugrummy,
Mylaýym adyň hem mün bir ada taý,
Eý, mähriban Maý!

Günler geçýär, şeýle ýyndam, säginmän,
Pasyllar çalyşýar, ýyllar säginmän.
...Aňzakdyr epgegiň araçäginde,
Özüň, bir üýtgeşik, mylakatly aý,
Eý, mähriban Maý!

Bu heserli ýürek zol höweslenip,
Ýaşamak isleýär sen dek, islenip...
...Gül Diýarym otыр toýa beslenip,
Aýlaryň içinde sen baýrama baý,
Eý, mähriban Maý!

Gana içip, bahar-ýazyň mährin sen,
Bezeýärsiň meniň köňül şährim sen.
Elbetde, erbet däl, aýlaň ählisem...
Ýöne, nämüçindir sen, göwnüme jaý,
Eý, mähriban Maý!

Dolanmak

...Şol gün ýagyş ýagdy, ýeri yzgarlap,
Ýadymda, howa hem bolupdy ýelli...
...Işikdäki ýodajygy yzarlap,
Meniň uly ýola çykasym geldi...

Ýollar meni öz günüme goýmady,
Onsoň, alyslara berdim göwnümi.
...Garry öýüm, taşlap gitdim goýnuňy,
Gelmek üçin, ýene bir gün öwrülip...

Ganat-per çykaran, bigam guşlardyr,
Ömürlük terk edýän höwürtesini.
...Düşünemok, ynsanyň, bu durmuşda,
Ýollar bilen beýle höwürgesine...

Men aýlanyp geldim sagy-sollary,
Karar tapman ilerde hem gaýrada.
...Ah, ýyllar çaň-tozany däl ýollaryň,
Üst-başyňdan kakyp, silkip aýrara...

Bosagaňy maňlaýyma sylaýyn,
Enem-atam mähri siňen ojağym!
...Meni, ýüzläp ýollar edipdi maýyl,
Saňa welin, getirdi bir ýodajyk...

Guý, ýagyşym,
Hezil edip.
Gelýär şu gün,
Ezilesim...

Ýaz günüdi,
Meni bir gyz,
Bu dünýede,
Goýdy ýalňyz.

Ýerde galdy,
Aýak yzy.
Serde galdy,
Goýan yzy...

Köp ýagyşlar,
Ýyllar geçdi.
Bu başlara,
Gyraw düşdi...

Ýag ýagyşym,
Güwläp, ýag sen!
Kepän yşkym,
Suwlap, ýag sen!

Ýuw sen, meni—
Şu daglar deý!
Ýuw sen ýene—
Şu baglar deý!

...Sowulypdyr,
Ýaşlyk ýazy.
Ýuwulypdyr,
Aýak yzy...

Ýag sen, guýup,
Ganaýyn men!
Buýsam-buýup,
Galaýyn men!

Däl men gant—
Eremerin...
Ah, şu wagt,
Ýüregimi,

Bilse ýuwup,
Suw, ýagyşym,
Guýup-guýup,
Ýuw, ýagyşym!

Guý, ýagyşym,
Hezil edip.
Gelýär şu gün,
Ezilesim...

Daglar, eý!

Bagtlydyr söýýän-söýülýän,
Dünýä hem gözel görünýär.
Bilýän, men söýmesem ölýän
Gurap misli baglar, eý...
Baglar, eý!

Köp söýdüm, kän urdum perwaz,
Ýöne meni söýdüler az...
Ah, ýigitlik bir ala-ýaz
Ne ajaýyp çaglar, eý...
Çaglar, eý!

Bu ýürekden, Allaň haky
üçin, etmäh ýaman çaky...
Dostdan golaý, ýardan ýakyn
Syrdaş diýip aglar, eý...
Aglar, eý!

Göwnüm açayyn bir meýdan...
Naladan bize ne peýda?!
Sussun basyp bilmez şeydaň
Gara ýürek zaglar, eý...
Zaglar, eý!

Ýer göwsünden dömüp-dömüp
Otyrsyňyz buldy emip.
Siziň deýin bilmen dymyp
Ýürek joşsa, daglar, eý...
Daglar, eý!

Meniň aslym—Garagumdan

Garagum!
Gadym gardaşym—
Pederler ýatyr astyňda!
“Adam—toprakdan ýasalmyş...”
Diýen, gürrüň bar aslynda.

Ýa-da şonuň üçinmi-kä,
Çäksiz seniň çekiş güýjüň?!
Munda, ýaşadygyňça kän,
Ömür barha barýar süýjäp...

Garagumum!
Garagymyň,
Sensiň, garasy hem agy.
Maňa gyýa garamagyn,
Ýolum sowa düşen çagy...

Arzuwum, niýet-pälim päk—
Roýuma siňmiş meňziň seň.
Meniň zerre armanym ýok,
Giňlikde, saňa meňzesem...

Atamdyr, çal ojarlaryň—
Enemdir, ýaşyl ýaýlalaň...
Gujagyňda gojalaýyn,
Gujagyňda hem galaýyn...

Biziň ykballar umumy,
Neneň gideýin alysa—
Eýsem, aslym, Garagumym,
Özüňden eýlenen bolsa?!

Watan, saňa meňzesem!

...Gaty ir wagtlar...
Nuh eýýamynda—
Bu sähralyk giden deňiz ekeni.
Aslynda, şol döwür aslymyz munda,
Mawy gözlü, sary meňiz ekeni...

Megerem, soň baş müň, mümkin baş ýüz müň,
Belki, ondan-da köp ýyllar geçensoň,
Gyzgyn Gün howruna biziň keşbimiz,
Gör, şu kamatyna gelendir onsoň?!

Onsoň, bu il kem-kem oguz bolupdyr,
Soň ýuwaş-ýuwaşdan seljuk bolupdyr.
...Bir gün durmuş gaty ýowuz bolupdyr,
Türkmen ar-namysdan öljek bolupdyr...

Şonuň üçin garalandyr gözümüz,
Täleý bizi ýer-ýüzüne aýlapdyr...
Gelip-gelip, türkmen ýene özüne,
Ine, şu ýerleri mekan saýlapdyr.

Toprak bize—biz topraga kybapdaş,
Çogly Gün gursaga mähir guýupdyr.
Şeýdip, il-gün bagyrlary badaşan,
Topragyna “Ata Watan!” diýipdir.

Bu sähralar bize giňlik berýändir,
Kalplarymyz çalymdaşdyr deňze hem.
...Türkmen hemişe-de gowy görýändir,
Perzendi öz atasyna meňzese...

Kyrkynjy ýyllar

Alyp geldi uruşlaryň zalymyn,
Şol gyrgynçylykly kyrkynjy ýyllar.
Owal-ahyr ýatdan çykar ýalymy,
Şol gyrgynçylykly kyrkynjy ýyllar?

“Toýa barýas!” diýip gitdi ýigitler,
Ýat illerde köýüp gitdi ýigitler...
Kim hasabyn ýöredipdir ýitgileň,
Şol gyrgynçylykly kyrkynjy ýyllar.

Gören dälär, ynsan ömür-ömürde,
Mawy asman gara boldy kömürden.
Demi otdan, diş-dyrnagy demirden—
Şol gyrgynçylykly kyrkynjy ýyllar.

Edermendir ejirlere eýgeren,
Namart boldy şirin janyn eý gören.
Gatlary gözýaşa, gana eýlenen,
Şol gyrgynçylykly kyrkynjy ýyllar.

Bizden kän sorady nyrhy bu ýyllar,
Kim tölä? Etmedi parhy bu ýyllar.
“Söýünji” çamandy, şum habar ýyldam,
Şol gyrgynçylykly kyrkynjy ýyllar.

Gelen geldi. Ilde mähriban boldy,
Gelmedikleň bary Gahryman boldy.
Şükür, yzda galdy, uzakda galdy,
Şol gyrgynçylykly kyrkynjy ýyllar!

Kepilnama geldi...
Dürli gelnejä—
Şol gün... Köp aglady, aýyldy essi.
“Siziň adamyňyz... Düýnki jenden,
Dolanyp gelmedi. Ýitdi dereksiz...”

Ynanmady.
Şeydip, şol günden bäri,
Ýar ýoluna bakyp, togsan ýaşady.
...Bu gün ol mermerden ýadygärligiň,
Säher bilen ýene gelip gaşyna

Otyr!
Sowuk daşy sypalap-sermäp,
Çekýän derdi çökder bolsa-da çenden.
...Öwrenipdi daş-töwregne syr bermän,
Uzak ýyllar aglamagy içinden...

Dymýar!
Şol günleri ýatlaýan ýaly,
Öz ezizin görýär gözün ýumdugy.
...Aýry munda, her kimiň oý-hyýaly,
Munda hemmäh gam-hasraty umumy...

Baky ot!
Ýanyp dur, gije-gündizi—
Öçmeýär ýelinde, ýagys-garynda.
...Selenleşip duran sütünler, biziň
Örboýuna galan hakydamyzdyr.

Eňreýän ýok!
Derdiň sessiz çekmeli,
Bu ýerde dymylýar ahy-nalasyz.
...Ine, ölmez-ýitmez öz gerçeklerne,
Watanyň mermerden Kepilnamasy!

Uruş ýyllarynyň salam hatlary

Şol gazaply günler ýaly agrasdy,
Uruş ýyllarynyň salam hatlary.
Olar—Dürli ejäň ýalňyz hossary,
Uruş ýyllarynyň salam hatlary.

Nämüçindir, mydam eglenip gelen,
Söweş ýollarynda emgenip gelen.
Umyt bolup gaýdan, em bolup gelen,
Uruş ýyllarynyň salam hatlary.

Hersin Dürli eje ýekeme-ýeke,
Depderiň içinde saklaýar eken.
Bileje şatlanyp, deň hasrat çeken,
Uruş ýyllarynyň salam hatlary.

Üçburç bukjalar... Dört-bäş kelamly—
“Garaşyň! Bararys sowup belany!”.
Gysgadyr esgeriň ukusy ýaly,
Uruş ýyllarynyň salam hatlary.

Günleri-aýlary ýyllara gatlap,
Janserek bolandyr arada gatnap.
...Her biri bir Ykbal, ýöne bir hat däl,
Uruş ýyllarynyň salam hatlary!

Ýaşyl ýaýlam!
Geldim ýene ynha,men—
Rahat ümsümligňe gulak asmaga.
...Galagoply bu durmuşda ynsanyň,
Azda-kände gam-gussasyn basmaga—
Sen—Zemine ýollanansyň asmandan...

Ýaşyl ýaýlam!
Ýene ownuk-irili,
Bulutlar depäňde döner hem agar.
...Soňra ak ýagyşlar misli,dirilik,
Suwy deýin, bu gün üstüňe ýagar—
Ertir gursagyňdan gül bolup çogar...

Ýaşyl ýaýlam!
Mydam ala-ýaz bolup,
Ýaşamak kyn...Bu bir durmuş kadasy.
Käte,iki gep kân,bir gep az bolup,
Bütünleý, goh-galmagaldan ýadasam—
Özümi atara,"ýarym ada" sen...

Ýaşyl ýaýlam!
Seniň tämiz roýuňdan,
Goý,sämesese, gara başym sämesin.
...Umman kimin sähralygyň goýnunda,
Labyr taşlan bir halasgär gämi sen—
Tebigatyň gowy niýet-päli sen...

Ýaşyl ýaýlam!
Men bir indi, ýaşam däl,
O diýen garram däl, şindi, ýaýnara.
...Aladalar halys hetden aşanda,
Saňa gelýän, saňa—eziz ýaýlama—
Öz bitakat ýüregimi ýaýmaga

Ýaşyl ýaýlam!
Seniň göze gelimli,
Görküňden, keýpim çag—giňedi dünýäm.
...Aram tapdym... Baky gözelligiňden,
Gör, ýene-de nämelerden, kim bilýär—
Goýnuňda müdümi galasym gelýär...

Watanyň!

Goýnuňda gorly ojagym,
Bereket-barly ojagym.
Ýylboýy ýyly gujagy,
Ýaz, Watany—
Türkmenistan!

Ýeriň-göğüň arasynda,
Kän gözel ýurtlar aslynda...
Sen olaryň barysyndan
Uz, Watany—
Türkmenistan!

Adyň doga-epdegimdir,
Ýürek howrum epgegiňde.
Sen baryňda epmerin men
Dyz, Watany—
Türkmenistan!

Säherleňden seleň alyp,
Sähralaňdan heňin alyp,
Ýaňlansadym baky bolup
Saz, Watany—
Türkmenistan!

Ömri saňa togap bildim,
Alanlarma jogap bildim.
Halal iýsem, sogap bildim
Duz, Watany—
Türkmenistan!

Öňünde beýik döwrümiň,
Borjum sygmaz hiç göwrüme.
Öz azaplam öz göwnüme
Az, Watany—
Türkmenistan!

“Göteryärsiň gara başy
Garaz, özüň çara başy!,,
Diýmersiň gözledip daşym,
Öz Watany—
Türkmenistan!

Ýeke-täk sen!

Watan!
Watan, ýok saňa taý—
Sen ynsan ömrü mysaly!
Gör-ä, ýeke sen, gije Aý,
Gündüz, Gün täk bolşy ýaly...

Deňň ýok,
Dünýäň sagynda...
Ne solunda... Nämä gerek?!
Ýeke-täk sen, gursagymda,
Urup duran ýüregim dek...

Täk sen,
Mähriban Watanyň—
Täk bu Asman! Täk bu Zemin!
Tenha sen, enem-atamdan,
Miras galan ojak kimin...

Taýsyz sen,
Tapylgysyz sen—
Seniň sadagaň gideýin!
Täk sen, dünýäň depesinde,
Parlap duran Tugum deýin...

Watan!
Saňa borjum çäksiz,
Öňde ýollar hatar-hatar.
...Sen jahanda ýeke-täksiň,
Emma, ýalňyz dälsiň, Watan!

Bilýňizmi, bu Zeminde,
Zat barmyka bir durnukly?
...Häzir-ä jogap ýok mende,
Çürt-kesik hem gutarnykly...

Şemallar geçýär-de gidýär,
Duşuňdan, bir pursat şuwlap...
Bulutlar göçýär-de gidýär,
Topragy birsellem suwlap...

Islän çagy uçýar guşlar,
Ýat illere, etmän müýni...
Ýene, erteleri buşlap,
Bu günki gün döner düýne...

Baharlar-ýazlar sowulýar,
Solýar gül-gunçalaň bary...
Bu aýak yzlar ýuwulýar,
Ereýär gyşlaryň gary...

Sähel säginmez derýalar,
Akar barar ümdüzine...
Gün dogup, ýaşar bir ýandan,
Geňem däl bu indi, bize...

Kümüşler hem körelişer,
Ýiti gyzyllar öçüşer...
Hakydalar könelişer,
Bu aýlar-ýyllar ötüşer...

“Ötýär!” diýip, gargajak däl,
Ömür—öýlelere rowan.
...Ýeri, neneň garrajak däl,
Munda, etjek bolsaň dowam...

Ene-ata gitdi taşlap,
Ah, bu bir jalşykly dünýä...
Kem-kemden ak düşýär başa,
Egne aladalar münýär...

Ýöne, şükür, sag-gurgunlyk,
Ýaşap yörüs, ýazlap-gyşlap.

...Zat hem ýok eken durnukly,
Zeminde—Watandan başga...

Gitseň

Pälimiz päk—Ýollar aman,
Alñasaman ýöräp gitseň.
Ýitmän, ýykylman, ýoňlaman,
Gara başyň çarap gitseň...

Ýüz bermesem, bela-beter,
Belki, öýkelär-de gider!
Gaýratyňy guşak edip,
Biliňe berk orap gitseň...

Ykbal—şowlulyk arzuwlap,
Atardy Ýollara şaýlap,
...Käte, yza nazar aýlap,
Gitseň, öňe garap gitseň...

Bize—oňat arzuw-hyýal,
Hiç-haçan etmändi zyýan.
Il-günden janyň aýaman—
Ýurt ýumşuna ýarap gitseň...

Ýazyn ýazlap ýaýlasynnda—
Gezseň Watan saýasynda.
...Bir gün, onuň aýasyna,
Gaçan gar dek, eräp gitseň...

Täze ýyl goşgusy

“Gelen—döwlet!”.

Gel, Täze ýyl, töre geç,
Saçaklaň bereket-duzy bolup gel!
Bize rysgal paýlan şu güne deňiç,
Ýyllaň has ajaby, uzy bolup gel!

Başlangyç bol has tutumly toýlara,
Ýene bir gez ösdür il-gün boýlaryn.
...Perzent zaryn çekýän ähli öýleriň,
Sallançakda ogly-gyzy bolup gel!

Gar ýagdyr!
Bu gije, çykma-da çäkden,
Päkle, akja gar dek, kalbymy päkle.
Bitmän galan bu gün bir saý-sebäpden
Işleriň dowamy, yzy bolup gel!

Ýylboýy biz seni edinip hemra,
Ýagşy işler bilen bolarys gümra.
Ýüreklere gysar ýaly ýol bermän,
Ojaklaň sowulmaz ýazy bolup gel!

Gel, aklyga büre dagy-düzlerin –
Bu gün türkmen atly gara gözleriň.
...Sen bizden al şat aýdymlaň sözlerin,
Köňülleň ýakymly sazy bolup gel!

Deňiz we damja

Ýaz ýakyn gelende, gyş aýaklanda,
Güneş hem Zemine bakýar ýaldyrap.
...Gör, sallanşyp duran buz gyýaklary,
Ereýärler, Gün çoguna buldurap...

Bir-birden direlip, topraga düşýän,
Damjalaň şadyýan eşdilýär sesi.
...Irde-giçde olaň bir çasly çeşmä,
Öwrülmekde, ähli arzuw-höwesi...

Belent-belent dag gerşinden bat alan,
Çeşme, aşaklygna saglap gaýydýar.
...Ol derýa hakynda, irmän-ýadaman,
Hoş owazy bilen aýdym aýydýar...

...Derýa ümdüzine tutduryp barýar,
Mährinden gandyryp iki kenaryn.
...Käte, ol çyrypynyp, urunyp her ýan,
Çekýär uç-gyraksyz deňiziň zaryn...

Deňiz dolup-daşyp, özün unudyp,
Ahyry köşeşdi, gelip essine.
...Bir ah urdy, demin alyp uludan,
“Damjalaryň sesjagazyn diýsen-e...”

Ur meni!
Ykbal, ur meni,
Ur sen meni—gaýa-daşa!
Ur meni, isleseň ýene,
Berdaşly bolaryn aşa!

Ur meni!
Ykbal, ur meni,
Diýmerin men saňa “Sägin!”.
Ur sen, gataýança tenim,
Ur meni, bolmaz “wäk-wäгим”!

Ur meni!
Etmerin dady,
Bilýän-ä geçmersiň sowa.
Ur meni!
Ykbal, ur oda!
Ur meni!
Oda hem suwa!

Ur meni! Ýöne, oýnama,
Tutdyрма meniň gyjygmy.
Ur meni! Şol ýar goýnuna...
Ýok, soň...
Ah, soň...
Ýer gujagna...

Aň hem Ýürek

Haýran men—Aň hem Ýürege,
Gelsek-de bile ýaşasyp.
...Basdaş olar bir-birege,
Bilmeýärler ylalaşyp...

Käte, ýok zatlar barada,
Ýerli-ýerden dawa salýar.
Maňa kyn—iki arada,
Bolýar, diňe maňa bolýar.

Bilmen, kime ynanjagmy,
Ikisi-de gaty ýeser.
...Birisi—böwrüme sanjy,
Biri—başyma derdeser!

Ýürek urup gürs-gürs,
Diýýär „Meňki dürs,dürs!”

Olar meni eşitmeýär,
Hiç haýsy bilenok haly.
Men nä şeýle eşekmikäm,
Gezekleşip müner ýaly?

Olary göterdim ýördüm,
Apalap, gursakda-serde.
Olar bolsa, meni kör dek,
Idip ýörler islän ýerne...

Alajym ýok, tapamok tär,
Şeýdip, edip ýörün mydar.
Bilmedim, haýsy hyzmatkär?
Bilmedim, haýsy hökümdar?

Aň hem etjek düňle meni,
Diýýär „Diňle, diňle meni!”

Ýoldaş haýsy—menzillerde?
Haýsysy meni terk etjek?
Sal haýsy—durmuş deňzinde?
Haýsysy meni gark etjek?

Ikisiniň sazlaşygy,

Häzir juda gerek maňa.
...Aň derdimi aňlaşsady,
Düşünsedi Ýürek maňa...

Güýç nämede?

Gün—güýçlüňki?
Ýok, beýle däl!
Bu bir pelsepä ýakyndyr.
Güýç—aýakda ýa elde däl,
Güýç—paýhas hem-de akylda!

Güýç—türkmen halky jem bolup,
Bir ugura garamakda!
Bir-birege hemdem bolup,
Bir aýakdan ýöremekde!

...Bu gün erkin ösen ýeller,
Saldy biziň arkamyza...
Güýç—Ýollarda ýöwsellemän,
Saklamakda sarpamyzy!

Güýç—beýik düşünmek borja,
Bihallykdan süňni saplap!
...Men—gorly gursagym gorjap,
Sen—boz meýdanlary taplap,

Ol—gurup gözel ymarat,
Ýaşamak Ykbaldyr bize!
Elbetde, şundan ybarat,
Manysy bu ömrümüziziň!

Güýç—Watany çenden aş,
Belent-belent söýmekdedir!
Gerek bolsa, “Gara başym,
Seniňkidir!” diýmekdedir!

Güýç—elmydama, Gün ýaly,
Ýagtyň ile çaymakdadyr!
Özüň ýanyp, bu Dünýäni,
Mähriň bilen çöýmakdadyr

Güýç—Özgerip hem galkynyp,
Gitmek, uzak menzillere!
Aýdyň maksat tutan halkyň,
Bu ynamy ýeňilmezdir!

Ýürekmi ýa Zähmetmi?

Men bilmedim,
Barmy bu gün ähmiýeti?
Ilkidurmuş döwri düşdi ýadyma...
Başda bizi Ýürekmi ýa Zähmetmi,
Haýsy biri öwürdikä Adama?!

...Bu darak sesimi?
Ýürek sesimi?
Gelýär, bir ýerlerden her gijesine.
...Halyçy sadaja arzuw-höwesin,
Ýetir şýdip, sungat derejesine!

Azaplary az görüňär göwnüne,
Sazanda ikilik etmez kärine.
...Müňläp kakuw bir mukama öwrülip,
Siňer ynsan kalplarynyň törüne!

Zergär ýigit sylyp alyn derini,
Gursagynda arzuw beslär ajaýyp.
...Nepis şaý-sep ýasar, altyn ýerine,
Oňa ýüreginiň suwuny çayyp!

Bir özi bilýändir...
Öz görgüsini,
Gijäň deň ýarysyn edipdir ahyr.
...Galamyny ýürek gürsüldüsine,
sazlap, şygyr ýazýar ýene-de şahyr!

Halyçy—erşini baglap ýüregne,
Sazanda—ýüregne kirşini sapyp,
Zergär—ýürek otlap, körük deregne,
Şahyr—öz ýüregi bilen deň gopup—

Dokap, ýasap, döredip ol, pähm edip,
Ysnat getirmejek bolýar adyna,
...Bilýän, çyn ýürekden çekilen zähmet,
Öwürendir, şýdip bizi adama!

Şahyr täleýi

Jahanda kār gytmy?
Hünär azmy ýa?
Saýlamadyk başgarak bir birewni...
Biz, atygsap bu giň dünýä sygmaýan,
Öz ýüreklerimizi goýup girewne,

Ten berdik...
Täleýiň tekepbirligne—
Ykbala öwrüldi kesbimiz biziň.
Şeýdip, ömrümüzüň ölçeg birligi,
Gürsüldisi boldy ýüreklerimiziň...

Ýok, goşgy ýazmarys...
Barmagy sorup,
Inmese ol aňyrdan, has aňyrdan.
Biz, zehin siňdirip, mähirden garyp,
Ýüregimizde ýugryp, ezip bagyrda,

Ýazarys!
Elbetde, bolmaz başgaça—
Kalpdan çykan söz—ýeter kalplara.
Gecirmezler, urgulary boş geçip,
Ýüreklerimiz etse eger, galplygy!

Biz diläp almandyk...
Şahyrçylygy,
Bilýänsiňiz, geçýändir ol gan bilen.
...Bu kesp kim üçin—biabraýçylyk,
Kimi bolsa, beslär şöhrat-şan bilen...

Biz kemal taparys...
Öz kesbimizden,
Eger, biri aram tapsa azapdan.
...Ynanýaryn, bu Watanda biziň-de,
Ýüregimiziň her urgusy hasapda...

Duýgudaşlyk

...Ýapraklar ýene terk edýär,
Güýzde şahasyn baglaryň.
Gaçypdyr olaň görki-de,
Ötüpdir ýaşyl çaglary...

Otyrlar kibtin gysyşyp,
Bu çyplaň baglar üşeşip.
Indi şadyýan guşlaram,
Girerler diňe düýşlerne...

Tänip, bir-birden hoşlaşyp,
Gaýyp gitse-de ýapraklar,
Barybir bilmez daşlaşyp,
Gelip ýatarlar toprakda...

Hany, ol ýazlaryň ýagşy,
Bir mahalky şatlyk-şowhun?
Goý, olary gara gyşyň,
Gazabyndan Hudaý sowsun!

...Başlaryna düşer ak gar,
Ýyllar—öz hökmün ýöredýär.
Neçün bu ýalaňaç baglar,
Bizde munça gam döredýär?

Oýlaşan gerek...

“Bir gün ýalňyz galar adam diýen zat...”

Adam ýalňyz däl, aslynda,
Bir nazar aýlaşan gerek.
Agsasa, bir gün asgynlap,
Ýüküni paýlaşan gerek.

Gördüň-ä dost haly harap—
Kesesinden durma garap.
...Ýok, hökman däl, arak-şerap,
Bir gelip çaylaşan gerek.

Durmuşdyr, daraltsa demi—
Biribar—bire-bir emi.
Adamzat, bir çig süýt emen,
Göwnüne jaýlaşan gerek.

Ah, biparhyň ýüzi sowuk,
Bolsady bir it dek, kowup.
...Bir-biregiň ýasyn sowup,
Toýuny toýlaşan gerek.

Bir ýerlerde—ak daň atar,
Bir ýerlerde—şapak batar...
Bize mähir-mylakatdan,
Köňüller maýlaşan gerek.

Ýodalar— ýola öwrülýär,
Soň saga-sola öwrülýär.
...Barybir, gelýär öwlüýä,
Oturyp, oýlaşan gerek...

Ýowuz ýollarda

(Beyik Watançylyk urşuna gatnaşan

goja esgeriň gürriňlerinden).

...Kösendik, dil bilmän ilki,
Soň-soň gitdigem düşünşip.
...Käte, soňky temmäkini,
Çekişerdik üýşüp-üýşüp...

Ýolldaşlarmyň ençemesniň,
Öwrendim kem-kem dillerin.
...Hat-da, oglum, nemisçe hem,
Üç-dört söz aýdyp bilerin...

Köplenç düýşe girerdi jeň,
Seýrek girýär, öýüň ýene...
...Soň, turup begenýäň, ejeň,
Häzir, ýanyňda dældigne...

Söweşde ýol ýok başgaça,
Biz muny oňat bilýärdik—
Watandan daşlaşdygmyzça,
Ýeňiş ýakynlap gelýärdi.

...Bir dostumyň garşy-garşy,
Aýdýan sözi gelýär sere:
“Kimler başlasa-da urşy,
Wah, soňy galýar esgere...”

Ýowuz ýollaň kynçylygyna,
Dözdük, egne berip egin.
...Deň bölüşdik gynanjyny,
Çörek kimin, bir-biregiň...

On bolup saç-sakgalmyzam,
Alardyk ýeke päkide.
...Birdi biziň maksadymyz,
Ynamymyz—ýeke-täkdi.

“Seňki-meňki...” ýokdy bizde,
Watan derdi—hemmäňkidi.
...Ýeňiş hem paňlaşdyk deň,
Biz, soňkuja temmäki dek...

Boldy, şeýle döwür boldy....

...Boldy, şeýle döwür boldy,
Ol bizi entetdi esli.
Şonda bize höwür boldy—
Umytsyzlyk, sussypeslik.

Dutar dymdy, törümüzde,
Aýdymly bolsa, gursakda.
Duldan bimährem örüpdü,
Hem ol okapdy warsaky...

Bizi juda sada bilip,
Kemput-gant bilen aldady.
Soň ýüze içýakgynç gülüp,
Wada-ant bilen aldady.

Edenimiz bergi etdiler,
Baýlygmyz ogurladylar.
Görenin görgi etdiler,
Ne gözel ogullarmyzyň...

Ak daň atjagyn bilýärim,
Etse, pälimize görä.
Owal-ahyr bu dünýäde,
Biz bagta mynasyp örän!

Telewizor.
“Keçpelek”.
Goňşy-golamlar...
Gysmyljyrap otyryn men ejeme.
...Märeke.
Gelinaljy.
Gum alaňlary.
Obadan daşlaşyp baryar kejebe...

“...Ma-ral!
Gitme, Ma-ral!”
Gaçyp ysgyny,
Beglijik garap dur, bialaç,näler...
...Wah, jigim jan,zyndan bu kysmatyň,
Ylgaý-ylgaý ýetip bolýarmy name?

...Maral bu gün öýe,
Hem toýa sygman,
Häzir ýüzün tutup, aglaýar bärde.
Berdimyrat bolsa, toýa ýygnanan,
Adamlara aýdym aýdyp berýärdi...

“...Ol aýdym aýdýar...
Bihabar belki?!”
Tanyş ses Marala berdi mydary...
“Ölsem-ä— ýeriňki, ölmesem—seňki,
Gel-de äkit meni, Berdimyradym!”

Häzir bir bildirmän,
Girip işikden,
Bagşy ýigde duýdursadym baryny!
...Haý, seniň bir... Nejis Atow çişikden,
Alsaň ähli gözýaşlaryň aryny.

Ah, Maralyň,
Haraý gözläp,delmuryp,
Delmuryp bakyşy ýadymdan çykmaz.
Gül yüzüne bimähremiň demi urup,
Janyny ýakyşy ýadymdan çykmaz.

...Dumly-duş ot-ýalyn...
Adamlaň gohy...

Göreçler ýanýardy namysdan-ardan.
...Göwnüme bolmasa, çagaja ruhum,
Şolaň ýany bilen ylgap barýardy...

Uzak eken...
Gutarmady bu çakda,
Kinoň “Soňy!” diýlip, ýazylsa haty...
Ýogsam, men-ä bir naçary pyçaklan,
Gaba telpekliden gorkýaryn gaty...

Gözlerimden...
Damja yzyna damja—
Ýañagyndan syrygyplar gaýydýar.
...Onýança, bir aýal ertirki boljak,
Gepleşikleň tertibini aýdýar...

“Häzir çyra ýanar...
Iller bir gitse...”
Aglanymy görkezesim gelmeýär,
...Turýan ýok.
Dymyşlyk.
Otyrlar sessiz,
Çyrany hem hiç kim ýakjak bolmaýar...

Almalyga giripdik...

Ýataldym men, öz gamsyzja çagymy—
Çagalykdan bir pursady ýatladym.
...Meret agaň saklaýan şol bagynyň,
Almalary datlydy!

Şöl gün almalyga giripdik üýşüp,
Nuryjygy bolsa, goýup bukuda.
“Garawul görünse, gygyrgyn!” diýşip,
Ýerli-ýerden „okadyp”.

Mekdepde hem ökde okuwçydy ol,
Düşbüjedi, diline hem hüşgärdi.
Gyssagara onuň sakawjadygy,
Ýadymyza düşmändir...

Hezillikdi... Unudypdyk dünýäni—
Isle, ýerden çöple ýa бага dyrmyş!
...Nury görüp sakçyň ýetip gelýänin,
Sömelip durmyş...

Biz hem bihabardyk, görmän garawy,
Gözlerimiz ak-gyzyly almada.
Bize sessiz golaýlapdyr garawul,
Böküp salmadan.

Hernä, gaçyp gitmändir ol öýlerne,
Ah, Nuryjyk aljyrandyr, bilýärin.
...Sojap-sojap, bir gygyryp goýberdi,
“G-g-g...Gelýär, eý!”

...Giçdi indi, gaçar ýaly maý barmy,
Bize, häli, çar tarapa çarp urup?
“Almalary özümüze paýlarmy?
Ýa dadyrmy şarpygy?”

Ýetişmändik, ýyganjamyz taşlabam,
Dolup durdy köýnegmiziň etegi...
Alma ýerne, Nuryjykdan başgamyz,
Iýdik şol gün kötegi...

“Meret aga öýmüze bir gelmese,

Gelse, turar has ulurak gykylyk.”
...Wah, Nuryjan, teý, gygyryp bilmesen,
Ataýmal-a sykylyk!

Siz meni gorkuzjak bolmaň!
Çekineýin haçana çen?
Men—köp derýaň suwun içen,
Özi ýanyp, özi öçen,
Men bir çak gorkardan geçen...
Siz meni gorkuzjak bolmaň!

Siz meni gorkuzjak bolmaň!
Az çekmedim ahy-zary,
Kän ýässandym sowuk gary,
Men— köp etdim namys-ary,
Bu durmuşda boldy bary...
Siz meni gorkuzjak bolmaň!

Siz meni gorkuzjak bolmaň!
Entek ýanymy bermedim,
Namarda gujak germedim,
Öňýetene el sermedim,
Men—diňe ölüp görmedim...
Siz meni gorkuzjak bolmaň!

Meniň goşulasym gelýär,
Ol durnalaň hataryna.
...Ýene-de galaryn, bilýän,
Munda gama bataryn-da...

“Gök diresin bu gün başym,
Uçalyň, bulutdan aşyp!”
...Topraga bagry badaşan,
Adam asmana hem aşyk...

Ýa deňizlere, daglara,
Belentden bakmak höwesim—
Umytlygyna galarmy,
Olara ýetmezmi sesim?!

Garaýan mawy asmana,
Durnalara gözlerim zar.
Diýmek, ýürege gysmaga,
Ýene-de bir bahana bar.

...Geçerler hökman, durnalar
Uçarlar hem gamlanmazlar.
...Haýp, özleri bilen olar,
Meni hiç-haçan, almazlar...

Bagyşla, ezizim...

“Sen ne-hä irkildiň, ne ymyzgandyň,
Ne-de iýip-içdiň doly bahaly!”
...Bagyşla ezizim, kelläm gyzgynna,
Sowatdym ýene-de çaýy-nahary...

Ýeri, gözüňe zat ilýärimi name?
Ylham inse... Men bigadyr, şeýidýän.
Seniň “Ýa howadan iýmitlenýäňmi?”
Diýmegiňem, ugrunda bar öýüdüň...

Duzdan uly boldugym däl birjigem,
Düşün mähribanym, şeýleräk ahwal.
Men näçe aç boldugymça bu gije,
Setirlermiň dokja çykmagy ahmal?

...Awusyn alaryn ertir gözümiň,
Nahary, soň ýylytsaň-da oňaryn.
Güzaplarym irde-giçde ýüzümi,
Il öňünde gyzdyrmasa bolany...

Diýmesinler saňa “Şahyrsumagyň
garabagyr aýaly...” Goý, gamhorym.
...Ýazaýyn, alowlap durka gursagym,
Ýanaýyn, ýüregmiň gitmäňkä gory...

“Gerekli daşyň agramy ýok”.
(Nakyl).

Bilmedim, nireden sataşdy maňa,
Ýa-da ol ganybir garyndaşymmy?
Onuň bor-bolgusyz şertinden ýaña..
Bir ýürekdeş dost galmandyr daşymda...

Göräýmäge, maňa juda dözümsiz—
Bir görseňem. garaýar ol birehim.
Oňa jan ynanyň. bersem özümi.
Ýoldan çykar öýdüp. edýäriň wehim...

Gör, ýene çekýär ol ýollaryň zaryn.
Alyslarda rahatlyk bar ýaly.
A men bolsa. onuň jebri-azaryn.
Gerdenimde göteripler barýaryn.

Kä bolşuna gelse-de “hä” diýesim.
Käteler düýbünden ylalaşmaýan.
...Bu ýollarda maňa—bu öz häsiýetim,
Eýsem, ýoldaşmy ýa, garşydaşmy ýa?

Jedelleşýäs. Dawalaşýas. Ýaraşýas—
“Telbe!” diýer, görse häzir bir kişi.
Öňde bize, gör, nämeler garaşýar?
Iki bolup gidip barýas tirkeşip...

Şindi, onuň bilen menzil aşmaly,
Orta ýolda aralygy gözleýän.
...Bir gerekli, ýöne, agyr daşmy ol,
Götermek kyn, zyňmaga-da dözmeýän...

Akja pişik.
Bu gardan-da aşak,
Gel, öýe gir, daşda galyp üşäýme!
...Aramyzda akja bolup ýaşamak,
Bilmedim-dä, saňa ýeňil düşäýse?

Belki, gara ýokmaz.
Öýüňden örüp,
Bimahal ykmasaň, gezmesineň kän bir.
...Saňa—içi-daşy ala bu görip,
Goňşy pişikleriň gözi gidýändir...

Seret, it janawer ýaz-u-gyşyna,
Daňylgy dur! Sen birje gün çydarmyň?
...Ol ähli azaryň öz it durmuşynyň,
Boşanaýsa, bir özüňden çykardy...

Gör, ýene-de gitdiň etmän diýenmi,
Saňa bu baknalyk düşýärmä ýa kyn?
...Seniň erkin hem öte özdiýenli,
Häsiýetiň meniň hem ruhuma ýakyn...

Özelenme “uly” diýip, özgeler,
Sen hem ynha, bir gün... Sygmarsyň howla.
...Bu mymyjak günler öter, özgerer—
Wagty tutup bolmaz syçan dek, kowlap...

Merdi-namartjaňyz barmy siziň-de?
Nädip tanaýaňyz oňatmy, betpäl?
...Meň-ä her ädimim iläň gözünde,
Etjegiňi edip, gömer ýaly däl...

Ýadymda däl, okadymmy bir ýerden,
Ýa gürrüň berdimi maňa bir kişi?
“Eýesiniň ähli yza-derdini,
Özüne alýarmyş mähirli pişik...”

Her gün meni oýarmagy öwrendiň,
Säherler süýkenip, gelip ýanyma.
...Haýyş edýän, maňa beýle höwrügme,
Bir derdeser salaýmaýyn janyňa...

Lukma diläp, durma bizi gyssabam,
Hurş edinyäs bellije bir wagta.
...Wah, pişigi bolan bolsañ gassabyñ,
Dokja bordyñ... Diýmek, juda bagtly...

...Özüñ ýaly bu syrgynda ýokdur-la,
Ak zatlara köpüñ syny gidýändir.
...Saňa munda birje gara ýokdurman,
Ýaşap ýörmekligi arzuw edýärim...

Epitafiya

Giden gidýär, bakyýetden kim geler?
Gözmüziň öňünde syratyň galdy!
Senden şu mukaddes ojagyň bilen,
Bize ýadygärlik suratyň galdy.

Kime derdiň diýjek, arzyňy aýdyp,
Munda ses-sedasyz çekýäris ahyň.
Bilýäris, gapydan girmersiň gaýdyp...
Kaka, käte düşimize gir ahyr!

Seni ýygy-ýygy ýatlaýarys biz,
Ýüreklerimiz saňa mähirden doly.
Ýorgan bolsun doga-dileglerimiz,
Saňa, mazaryňda üşemez ýaly!

Hany, bir galsan-a!

Töre Annaberdiýewiň ýagty ýadygärligine.

...Çala gaharlymy?
Sähel gamlymy?
Ýa-da sen ýene-de girdiňmi keşbe?
...Meniň bu gün dowul düşdi kalbyma,
Men bu gün degişmä, ýomaga teşne...

Sen kän jan beripdiň...
Ýakyp janyňy...
Nije keşplere, nije ykbala...
...Gara dagym, bu gün gara çynyňmy?
Ýeri, beýle oýun etmek hökmanmy?

...Süýji söhbet etsek...
Ajy çayyny,
Kem etmese Oguljemel gelneje.
„Ýuwdyraýyn!” diýdim, täze jaýyňyz...
Göwün etseň, ýör, gideli Tejene!

Hany, bir galsana!
Çykaly daşa!
Seret ahyr, atyp gelýän ak daňa!
...Bu döreden keşbiň, gara gardaşym,
Bu gün, ýalan ýaly... Gelşenok saňa...

Umydym bar geljegiňe,
Kesbi etmersiň masgara.
...Bu gün, inim, bilenjämden,
Bereýin saňa maslahat...

Saňa görä, bilýän äşgär,
Okadym köpräk kitaby.
Ýazyp-pozup ýigrim baş ýyl,
Aldym biraz abyn-tabyn.

Käte aldaýýar gözler hem,
Sen duýup, syzyp ýazjak bol.
Kalbyňda eýläp sözlerňi,
Bagryňdan süzüp ýazjak bol.

Soragy bar—her setiriň,
Her oturyň, her nokadyň.
...Onuň Şahyr-Hezretleri,
Pyragy bar ýokaryňda...

Öňüňde bolsa, ak kagyz,
Garaz, bir gara geçjek bol.
Şygyr—şeyleräk akaba,
Başarsaň, durlap içjek bol.

Duýgusyn salar, galaba
galyba, usully ussa.
Sen—ýüregňe sap galamy,
Onsaň, howlugma-da gyssan.

Şatlykdanmy? Şeýda bilbil—
Ýa gamdan—saýraýar beýle?!
Ah, men muny birçak bildim...
Sen entek, tagapyl eýle.

Ýaş sen, geljegiň öňüňde,
Dolup-daş, depren, dabyra.
...Men saňa berdim göwünlik,
Alla hem bersin abyraý!

Ýürek nämüçin agyrýar?

Ýene, oňa bu gursagym,
Dar bolansoň, agyrýandyr?!
Ýalňyz cagy—gam-gussalar,
Ýar bolansoň, agyrýandyr?!

Derdim diýsem, dosta garap,
Oňady ol başyn yrap—
Ýüz-gözünden ýagýan, syr ap
Gar bolansoň, agyrýandyr?!

Çilim tüssesne düwünip,
Ýaşlykda göwni döwülip,
Bir ýazylyp, bir düwülip,
Har bolansoň, agyrýandyr?!

Ähli zady—jana dözüp,
Üstünden geçirýär süzüp...
Käte, birje yssy söze,
Zar bolansoň, agyrýandyr?!

Ýatyp, ýaşandan bigeleň—
Ýagşydyr, ör turup ölen.
Minnet çekmek—namys bilen
Ar bolansoň, agyrýandyr?!

Darygma gardaş, darygma,
Giň bol, gynama arygňy.
...Bilýän-ä, ýok zat agyrmaz,
Bar bolansoň, agyrýandyr...

Rowaçlyk arzuwla!

Ykbal!

Bu gün raýym ýykman,
Maňa rowaçlyk arzuwla!
Ýolda—nepi deger hökman,
Maňa rowaçlyk arzuwla!

Ýansa, ýürek ýansa, lowlap,
Söndürip bolmaýar suwlap...
Belki, işler gider şowlap,
Maňa rowaçlyk arzuwla!

Içim döksem, düşünyänden,
Kän, daşymda düşünmeýän.
Ýeri, saňa müşgilmî nä?
Maňa rowaçlyk arzuwla!

Harpykdan çäç saýlap bir ýan,
Käte, dilde “orak orýan...”
Azabym bolmasyn yrýa,
Maňa rowaçlyk arzuwla!

“Öl ýere biten zat dil bir...”
Diýip, menden bolma dilgir.
Mümkin bolsa, ynam bildir,
Maňa rowaçlyk arzuwla!

Berip munça ylham Alla,
Meger, meni sulhy alýar?
...Üç mertebe Kulhualla—
Maňa rowaçlyk arzuwla!

Men dolanaryn

Bu durmuşda, gör, nāmeler bolmaýar?
Orta ýolda bolýar eken azaşyp.
...Ýola garap, sen näumyt bolma, ýar—
Men bir gün köp aşyp, bir gün az aşyp,

Dolanaryn!
Gara gyşa galmaryn,
Gelip, doga-dilegleňden güllärin.
...Ynanýaryn, seniň garaşýanyňa,
Seniň maňa ynanýanyň bilýärin...

Ýolda—hoşniýetli, öz oslamadyk,
Gowy adamlarma duşurdy Ykbal.
Goý, bu garyndaşlar hem dostsumaklar,
Ötseler-ötsünler bir bāri bakman.

Ýok göwün edemok!
Eder ýalymy?
Namys edýän! Ýürek-bagrym dilýärin!
...Ynanýaryn, seniň garaşýanyňa,
Seniň maňa ynanýanyň bilýärin...

Eşidýän ezizim, çagyryňy—
Aňýan, mensiz aglaýanyň oturyp.
Bagyşla, wagtynda çagalarymy,
Bilmedim men bal gününe batyryp...

Belki, hiçden—giç ýagşydyr... Ýanyňa—
Umytly ojagma ýetip gelýärin!
...Ynanýaryn, seniň garaşýanyňa,
Seniň maňa ynanýanyň bilýärin...

Bu durmuşda bolmaýar, gör, nāmeler?
Gelmez öýdüp, güman alma göwnüňe.
...Uzak-uzak ýüzüşlerden gämileň,
Mährem kenaryna ýene öwrülip,

Gelişi dek...
Gaý-tupanda ýan bermän,
Geldim, ýollar söküp ädimme-ädim.
...Ynanýardym, seniň garaşýanyňa,
Seniň maňa ynanýanyň bilýärdim...
Hoş gördük!

Säher bilen, daň atanda,
Sähetli gün dünýä indiň.
...Seniň eýýäm öz Watanyň—
Dogdyk mekanyň bar indi!

Munda gömüldi göbegiň,
Bu toprak nähili eziz!
Sen—göz ýetirden gögele,
Aňşyrdan aşa ýaş heniz.

Sallaňçakda—ak gundagda,
Ýatysyň häli, ýadyrgap.
...Gör-ä, alnyňda Gün dogdy,
Ilkinji Günüň—ýaldyrap!

Täsin ygşyldar ýapraklar,
Guşlar hem birgeňsi saýrar.
...Bilýän, keremli toprakdan,
Bolmaz seň ykbalyň aýra!

...Deňizi, dagy, derýasy,
Ýaýlasy, ýagyşy, gary...
Bir gün bolarlar derwaýys,
Seň üçin bularyň bary!

Goýnunda gözel döwürüň,
Görşenmize biz örän şat.
Seni bu gün daş-töwregiň,
Mähir bilen aldy gurşap.

Daşyňda öz ataň-eneň,
Ilen-çalanlaň daşyňda.
Gör, guzym bagtly sen neneň—
Ömri başlaýaň başyndan!

...Bu gün ak daň atanynda,
Aramyza geldiň, ynha!
Seni ata Watanyňda,
Hoş gördük körpeje ynsan!

Ilkinji ädim

Oglum Muhammetmyrada.

Parlap dogan Güne tarap,
Eljagazlaň uzaýar seň.
Emedekläp, gapa garap,
Gör, daşary dyzaýarsyň.

Baş ädim... Bosaga çenli,
Bu aralyk—sallançakdan—
Saňa daş bolsa-da çenden,
Saňa kyn bolsa-da çakdan,
Bu synagdan heder etme,
Ýykylsaň-da, aglasaň-da.
Turup, ylgap gidibermek,
Oglum, ynsan balasynyň
munda paýyna düşmändir,
Aýby ýok, biraz erjel bol.
Bolmaz ýykylman-sürüşmän,
Hany gel, ýörjen-ýörjen bol!

Ýaýdanma-da ätle, ýeri
sen bu gün ilkinji ädim.
Soň öwrenip ýöremegi,
Gidersiň, özbaşdak ädip...

Ahmyr bilen garatmasyn,
Seni yza—geçen ýoluň.
Näziň çekmez asyl-asyl,
Durmuş—kakaň, ejeň ýaly.

Nämeleri samraýan men,
Sen barybir aňmaýarsyň.
Gör, galjak bolup ýeriňden,
Diňe çyr-çyr aglaýarsyň.

Diňmeýärsiň elde-de kân,
Nämeden, bilemok aýan.
...Megerem, sen emedekläp,
Ýaşamagy halamaýaň...

Körpeje ogluma

Ýerin bilmän, diýseň rastyň,
Bu gepiň gelişmän biler...
Onsoň, seni kimseler dost,
Kimseler hem, duşman biler...

Sen uly pälleme aşa,
Kiçi göwün, pespäl ýaşa.
...Gör-ä, damja deşýär daşy,
A gülleler deşmän biler...

Geňläber, eger, geňleseň,
Howlukma, meni diňle sen.
Oglum, öz wagty gelmese,
Tudanalar bişmän biler...

Ajy söz aýtsaň bir kese,
Gider, gatnaşygny keser...
Görüşer, bir gün islese,
Islese, görüşmän biler...

Eýgermeseň erkiňe kä,
Eýgilige eltmeýär kän...
Eýsem, durmuş erteki däl,
Käte, işler paşman biler...

Bir gün dünýe görünse dar,
Derdiň diýre il-günüň bar!
...Durmuşdyr, bilip bolmaýar,
Ah, kakaň ýetişmän biler...

...Akja kagyz—seniň kalbyň,
Aýdanlarmy “ýazyp“ algyn.
...Bu gün al! Gijä galmagyn,
Soň, ýadyňa düşmän biler...

Oglum, näme gamlanýaň?

—Gözleriňden aňýan oglum, ünjiňi,
Bu gün seni näme goýýar azara?!

—Kaka, miwe berip duran injirmiz,
Gurapdyr, kökleri ýetendir şora...

—Ýene, näme boldy, sagmy janyň bir,
Muny oglum, ýöne ýere aýdamok?!

—Güjügme bir zad-a bolýar, janawer,
Irden bári, kaka, hiç zat iýenok...

—Oglum, bu gün näme döw çaldy, ýeri,
Sebäbi nämedir gussa çekmegiň?!

—Nähoşlapdyr, kaka, dostlarmyň biri,
Bir hepdedir, gelenok ol mekdebe...

—Neçün oglum, biynjalyk garanýaň,
Gör, bu gün toý tutýar duldegşir goňşy?!

—Kaka, asmanam-a gaty garalýar,
Şu günjik bir, ýagyş ýagmasa ýagşy...

—Sen indi nämeden dowul alýarkaň,
Her niçigem bolsa, oglum, gizleme?!

—Nämüçin, ejemiň ýüzi salyk-la
Ýa kaka, ýene-de tersleşdiňizmi?!

—Şeýdip, oglum, dök ahyry içiňi,
Bir-biregiň derdin duýmak gowy zat.

...Ýürekden gamlanyp bilýäniň üçin,
Geň görseň-de, oglum, şat men, örän şat...

Bir gün...

...Bir gün şu saçıgy,
Galdyryn saňa...
Ine, şu ojagy,
Galdyryn saňa...

Betpäli duluňa,
Geçirmejek bol!
Ojagyň oduny,
Öçürmejek bol!

Gat-gat bu jaýlaram,
Seniňki bolar...
Küt-küt kitaplaram,
Seniňki bolar...

Bu öýi isleseň,
Ulaltjak bol sen!
Kitaplarym bilen,
Dost boljak bol sen!

Ähli goş-golamym,
Goýup giderin...
Ähli goşgularym,
Goýup giderin...

Kän başga-başga-da,
Sözlerim oglum...
Yzyn goşgulamdan,
Gözlegin oglum!

Peder pelsepesi

Ýollaýan salam hatymy—
Köňlümiň kelam hatyny.
Öýlerem sag-salamatmy,
Ýagdaýlarňyz nedir oglum?

Adam gider— ady galýar,
Ojagynda ody galýar.
Şeýle boldy, şeýle bolýar,
Şeýle bolmalydyr oglum.

Tutan ýoluň ters bolmasyn,
Ýoldaşyň hem Hyrs bolmasyn.
Alla berer yrsgalyňy,
Işden etme heder oglum.

Ýola gitseň—dolanjak bol,
Taplan hem dogumlanjak bol.
...Iki naçar doganjyklaň,
Öýüň myhmanydyr oglum.

Derdiňi dele aňlatma,
Aldama hem-de aldatma.
Garyp eneňi aglatma,
Günäsi uludyr oglum.

“Ýaman hiç nesihat tutmaz,
Ýagşy söze gulak güýtmez...”
Bu söz meňkidir öýütme,
Bu—Magtymgulydyr oglum.

Kakabaşja, körpe ogul,
Gaharjaňja, gyrpa ogul.
Kynçylykdan alma dowul,
Ol—Hak synagydyr oglum.

Takdyr bizi bir talady,
Indi, salmasyn talaňy!
...Iki dogup—bir galanym,
Meniň gara-gadyr oglum—
Hydyr oglum, Hydyr oglum...

Aglama gyzym...

Sen meniň keşirje gyzym,
Sen meniň kesirje gyzym...

Ýeri, beýle aglar ýaly
Saňa näme boldy häli?

Wah, gyzym saňa birjigem,
Ýamanlygy ýok ejeňem.

Ýürejigňi ýellendirme,
Besdir, bizi elendirme!

Ejeňdir, saňa käýarym,
Ol igenerem, käýýärem.

Örtenseň, ýanjak ýene-de,
Şu garabagyr eneňdir...

Gör, gyzym, günleň bir güni,
Diýen eken bir görgüli:

“Öz enem ne ýaman aglar,
Özgeleri ýalan aglar!,,

Hany, goý sen, lälijegim,
Bir bimährem däl ejeňem.

Sary gyzym, melek gyzym,
Ah, meniň öýkelek gyzym...

Ýadygärlik galar...

Gyzlarym Gülnäze we Mamatäje.

Maňa bir tahýajyk bejerip beriň,
Gyzlarym, goý, sizden galsyn ýadygär.
Nagşyna mähriňiz geçirip beriň,
Onsaň, oňa ýyllar edip bilmez tär.

Men ony saklaryn şeýle bir aýap,
Diňe, toý-baýramda ataryn başa.
Oňa kalbyňyzyň söýgüsin gaýaň,
Solmaz ýaly, soňra ýele-ýagyşa...

Siz maňa sünnäläp, tahýa bejeriň,
Nepisden gelşikli bolsun ol aş.
Bu başymyň derdeserin, ejirin,
Dep etsin, aparyp daglara-daşa...

Hysyrdysy ýetikmi öý-içeriň,
Mensizem, işiňiz agdykmy, ah, ýa?
...Bir gün, maňa şeýle tahýa bejeriň,
Ähli tahýalardan—ýakymly tahýa!

Geýemde, geýerin ony apalap,
Mähriban keşbiňiz ýadyma salyp.
Mydama başymy durar sypalap,
Ol, siziň mylaýym ellerňiz bolup...

Keşdelerne bakyp, sizi yzlaýyn,
Ýüzüne, ýüregňiz göçürip beriň.
...Şeýidip, iki bolup, maňa gyzlarym,
Üýtgeşik bir tahýa bejerip beriň...

Goý, aglama!
Çagalarymyň ejesine.

Bu halyňa garap durmak kyn maňa,
Goý, aglama, mähribanym aglama!
Özüňi örtme, menem gynama,
Goý, aglama, mähribanym aglama!

Gördüm gubar baglan gamly gözleriň,
Ýellenen gabaklaň... Nemli gözleriň.
Men dözmerin, saňa indi dözmerin,
Goý, aglama, mähribanym aglama!

Düşünýän. Duýýaryn çekýän ahyňy,
Gyýylýan... Ýüregim daş däl ahyry...
Geler bir gün bu güzaplaň ahyry,
Goý, aglama, mähribanym aglama!

Nähoşlamda, kesel burup ýene, kän—
Dertlerime özüň bolduň tenekär.
Eý, hamrak aýalym—eziz “enekäm”,
Goý, aglama, mähribanym aglama!

Keýp çekdim... Selpäp sag-u-soluna,
Näzin çekdim bor-bolgusyz lolylaň...
...Öňem köp aglapdyň bakyp ýoluma,
Goý, aglama, mähribanym aglama!

Awara könlümiň ”göçe-göçleri”,
Kalbyňda goýandyr öçmez öçleri.
...Men bir damja gözyaşyňa geçmerin,
Goý, aglama, mähribanym aglama!

Durmuş deňzinde

...Men durmuş deňzinde...
Ýüzüp barýaryn,
Ýüki ýetik bu gün ömür salymyň.
Howatyr edýärin, onuň agramna,
Bir ýerlerde agyp gitjek ýaly men...

Durmuş dolup-daşýar...
Iki ýan çaykap,
Ahmal bolsaň, ýitirjek ol deregňi.
Bolmaýar, otursaň başyňy ýaýkap—
Aldygyna işletmeseň küregňi.

Deňizde...
Bolmaly däl eken ýöwsel,
Gaý-tupandan gorkmaly däl ekeni.
...Bu gün meniň bilen ugurdaş owsen,
Şemal ynam bolup dolýar ýelkene!

Dumly-duşuň...
Galagopluk durşuna—
Gomlar howuň basjak bolup sürünýär.
...Ýöne, maňa göreşsiz bu durmuşam,
Nämüçindir, ýürekgysgynç görünýär...

Ýüzüp barýan...
Bakman derdi-azara,
Ömürde—ölümden özgesi hiçdir!
Belki, öldürmeýän zatlaryň bary,
Bizi bu durmuşda edýändir güýçli?!

Durmuş!
Ur ýüküňi maňa gatla-da,
Mas ýükle! Salmasaň bolýar allary!
...Deňiz tolkunlary, harasatlary,
Aňsat agdarýandyr ýüksüz sallary...

Ýör, oglum gideli...

Ertir, säher bilen gideli, oglum—
Ýola düşüp...Irgözinden taýynlan!
...Hurma ejeňlere geçeris sowlup,
Sorarys soň, Annamämmet daýyňam...

Ynsan bilse gowy, munda hossaryn—
Gideli, üstüne garyndaşlayň.
Soňra, seni öz ýürekdeş dostlarym,
bilen ýüzugruna tanyşdyrarn.

Agşamara aýlanarys şähere,
Aşgabadam gören dälsiň bu çakda.
...Ýöne, maňa ýatlat oglum, säherde,
Biz habar tutaly gonamçylykdan...

Onda biziňkileň bary ýatandyr,
Duşlaryndan ötüp, geçmäli sowa.
Olar bizi ak ýollara atarar,
hem dileg ederler gowudan-gowy.

Şonuň üçin baryp, bileje biz-de,
Eziz guburlara togap edeli.
Gel, başujlarynda bilenjämizden,
Dyzymyzy epip doga edeli...

Häzir bolsa, dynç al...Ertir ikimiz,
Bile yurt gezeli, göwün açaly.
...Ýöne, oglum, säher bilen ilki biz,
Şol gonamçylyga degip geçeli!

...Bu düýş—niçiksi ahwaldyr?
Ýesir alyp bir gara güýç—
Äkitdi, garap ahmalym,
Göýberenok yzyna hiç...

Ynanarmyň, gürrüň bersem?
Göwnime meniň çyn ýaly.
Perişdä meňzeş bir görseň,
Bir görseň, arwah-jyn ýaly.

Diýýär “Gal, geziber bärde,
Alada-gaýgy ýok munda.
Ýok munda wezipe-kär-de,
Borjuň ýok, hiç kim öňünde!”

Diýdim “Gitjek, goýber meni,
Dolanaýyn Diýaryma!
Mal-garama iým bermeli,
Suw tutmaly hyýaryma...”

“Sem bol! Gürleme bimany,
Janyňa salaryn talaň!
Eý, kemakyl, dünýe maly,
Onuň özünde hem galar...”

“Onda mensiz, tapman çäre,
Wah, aýalym düşer oda.
Öýe sygman ol biçäräň,
Eňräp ýörşi düşýär ýada...”

“Ýeri, indi otur, gapyl,
Ýeserdiň-le, hötjetdiň-le.
Her ädimden birin tapyp,
Ony taşlap gitjekdiň-le!”

“Kaka!” diýşip, çagyryrlar,
Eşidýärmiň, eý, kalby—daş?
Ýetim galar çagalarym—
Iş görmedik... Başlary ýaş...”

“Hakykat barmy nä dyzda,
Otur, gan-petiň ýok ýüzde.
Seniň göwnüň—ogul-gyzda,
Olaň göwni—dagda-düzde...”

“Naçar uýam—gözläp ýolum,
Aýrallyga niçik bolar?
Bir idegsiz bägül ýaly,
Gün-günden saralar-solar!”

“Uýaň ýoluň gözlemez kân,
Gözlär bir ýyl, gözlär iki...
Onsoňam, ol seniňki däl,
Gyz maşgala—özgäniňki!”

“Gamlanşyp hasratdan ýaňa,
Taşlap ähli işlerini—
Dostlam garaşýandyr maňa,
Barynçam, saklap işigim...”

“Ah, undarlar erte-birgün,
Beýle dost galdymy, akmak?
O diýýäniň—ertekidir,
Sen meniň janymy ýakma...”

“Diýip “Balam gitdi nirä?”,
Garyp enem bagryn diler.
Ýelden, suwdan sorap-idäp,
Bu gapydan özi geler...”

“Besdir indi, aldy ahyň—
Gamsyz başym—düňle eden.
...Eneleriň häsýeti ahyr,
Şeýdip ötmek bu dünýeden!”

“Onsoňom, sen... Bilmedim-dä,
Enä berdiňmikäň wepa?”
...Şeý diýdi-de, böwrün diňläp,
Bir gamgyn garady gapa...

Oýandym. Turdum üýşenip,
Daň hem atan eken bir çak...
...Ýorgudyny bu düýşümiň,
Barmy maňa ýorup berjek?

Ömür sagadym

...Aldy-la sabyr-takadym,
Ýüregim çykjak gursakdan...
Eý, meniň ömür sagadym,
Sen meni birje pursatlyk

Çagalygma ýola şaýla—
Äkit, aýlan-da tersine.
Ganaýyn, gamsyzja ýaýnap,
Biraz purýja bersen-e!

Dola meni—yza...yza...
Gezip geleli Tejeni.
Gaşynda bir epip dyzym,
Görüp gaýtsam ejemi...

Gowşur meni köňle siňip,
Guçup giden ýaşlygyma.
Boz keyikleň kölgesi deý,
Geçip giden ýaşlygyma.

Duşur meni, yza gaýdyp,
On ýedä—ilkinji söýgä.
Ýa gizlenip galar öýdüp,
Ynanman, galýañmy gaýga?

Sadagaň bolaýyn, Wagt,
Sähel salym dönäý yza!
...Meñzeyärsiň sen şu wagt,
Şol biwepa, keýir gyza...

Munda öý-ojak... Maşgala...
Şindi, etsem-goýsamym kân.
Barybir, bulary taşlap,
Uzak eglenip biljek däl.

Geleris, ýene öwrülip,
Dolanarys, ynan maňa.
Ynanmasañ, bu ömrümi,
Girewe goýaýyn saňa!

Meniň ýaşymy sorama...

...Barysy ýadymda galdy—
Nahaljykdym men bir sere.
Bu gün—gol ýaýradan bag men,
Köküm urdum ene ýere.

Ösüp, has örnejek bolýan,
Darkaş gurup durmuş bile.
Ýanymy bermejek bolýan,
Jöwza, sowga, ýagşa, ýele.

Büküldim käte, bükülsem,
Öz şahamyň agramyna.
Ýollarda büdräp ýykylsam,
Topragy basdym bagryma.

Biraz gijiräk gülledim,
Dogrusy, az-kem eglendim.
Ýyllar—bu meniň gülbendim,
Göterip ýörün egnimde.

Ýaş barada sorag berme,
Meniňkidir olaň bary.
Çyksa-çyksyn çekgelerme,
Goý, bu gün ykbalyň şory.

Ine, indi baş çalardy,
Gowy gatadym, goýaldym.
...Meni uzak durar ýaly,
Bu heňňam duzlap goýandyr...

Ýalňyz ýyldyzjyk

...Uzak gözyetimiň aňry başynda,
Al şapak kem-kemden barýardy eräp.
...Göräýmäge, bu ýyldyzjyk daşyndan,
Durandyr, Zemine şadyýan garap...

Bir görseň, tutuksy bakýar asmandan,
Ýogsam, öten agşam şadam ýalydy.
Häzir bolsa, öz hasratyn basmarlap,
Ol—ýylgyrtjak bolýan adam ýalydy...

Ýyldyzjygyň barha çolaryp daşy,
Diňe ýalňyz özi galdy galpyldap.
Ine, ol hem asman bilen hoşlaşyp,
Süýnüp gitdi...Soňky ýola ýylpyldap.

Onuň Arşda dogup—Ýere inişi,
Nämüçin ynsany howsala salýar?
Ah, muny bu asman giňişliginde,
Belki ýyldyzjygyň bir özi bilýär...

Bu gün onuň ömür örki üzüldi,
Gije ahmyr bilen gözlerin ýumdy.
...Ýyldyzjyk syrygyp asman ýüzünden,
Bir damja gözyaş dek, Zemine damdy...

Men hem ýalançyda juwan bolupdym,
Çynym, topukdandy göýä, deňizem.
Ysgap, zyňmak üçin güller ýolupdym,
Şolaň ahy saraldandyr meňizim...

Dogrudanam, dostlar, görüpdim söýüp,
Söýülibem gördüm käte, ýaşlykda.
“Ol günler yzyna dolanmaz!” diýip,
Gygyrmajak boldum bialaçlykdan.

Sabyrlydym. Durmuş salyp gysaja
Gysanda kanagat edipdim hasam.
Ömür bolmasady beýle gysgajyk,
Bolmazdy takatyň belli bahasy.

Bagtly hem bolupdyryn men garaz,
Şükür edýän, däl şindizem betbagt.
Entekler purýja ber maňa biraz,
Eý, meniň talapkär tagsyrym Wagt!

Kyn ekeni ýaýaplaman ýaşamak,
Ýa ýalňyşman... barybir ýan bermedim.
...Bilýäňizmi, munda, eziz gardaşlar,
Men indi diňe bir ölüp görmedim...

Barybir...

Ömrüm meniň, ömürjigim,
Arzuw baryn beslän ömür.
Kap dagynda göwünjigiň—
Barybir, sen pespäl ömür.

Bagt paýyna gelse gezek,
Az-owlak gysgançja ömür.
Göräýmäge, uzak-uzak—
Barybir, gysgajyk ömür.

Bu gün name heser tapdyň,
Belki, derdiň agdyk, ömür?
Bitakat hem galagoply—
Barybir, sen sadyk ömür.

Gam-gussaň bor bir alajy,
Bolmasa bor, şeriň ömür.
Käte süýjän, käte ajan—
Barybir, sen şirin ömür.

Kä бүдредиň, kä ozdurdyň,
Ýykylmasaň kaýyl, ömür.
Bir üşeden, bir gyzdyran—
Barybir, mylaýym ömür.

Şahyrlyk—diňe lezzetmi?
Ýürekde möhri bar, ömür.
Hem heserli, hem ezýetli—
Barybir, mähriban, ömür!

Ömür çakylygy

...Durmuş bizi taplar çaksyz,
Kämilik tabyna çenli—
Bu ýollarda—sallançakdan,
Bizi, tä tabyda çenli...

Käte, maňa ilçilikde,
Ýaşamak kynyrak nagt.
...Ýene bir mümkinçilik ber,
Talapkär Tagsyrym, Wagt!

Meň ýanasym gelýär her dem,
Gubar getirmän köňle-de.
Ýöne, yşyk bolan ýerde,
Bolýan ekeni kölge-de...

Gara nebis—jebir jana,
Sabyr et, päk sakla päli.
...Bala gaçan garynjanyň,
Gowudyr öýdýäňmi haly?

Il derdin—özüňki bilip,
Öz-özüňi örtemeseň—
Bir peýdasyz ösümliksiň,
Sen—näbelli mertebesi...

Degme il-günüň göwnüne,
Gedemlik—daşyň çolardar.
...Bir gün göterip egninde,
Äkitjek seni şolardyr...

Ömürler sanypdyr öýlä,
Dogrusy, ýakyn inrige.
...Gardaş, bihal bolma beýle,
Sen bir salgyma imrine...

Saç agaryar günbe-günden,
Zyýany ýok, boýap bolar.
Ýöne, nädip ýüregiňi,
Wah, çalartman aýap bolar?

Ýüzümize öwüp bilen,
Tüýkürmezmi erte ýüze?

...Durmuş bizi döwüp biler,
Bükülmek bolmaýar bize!

Tutup bilermi kuýaşyň,
Öňüni gara bulutlar?
...Kalby ýagty, ömri röwşen,
Ogluny, bu il unutmaz...

“Öwrülip bir ölmez-ýitmez,
Aýdyma—ýaňlansam baky!”
...Gözüm ýetýär, bir elýetmez,
Arzuw bu—gursagyndaky...

Şu sowal mydama ýatda—
Munda name edebildik?
...Ömür kime—bir pursatdyr,
Kime bolsa—ebedilik!

Bu Ýoly hemme geçmeli,
Ine, Ömür çakylygy!
...Näbellilige—ençesi,
Bir ýol barýar—bakylyga...

Sen, söýmäge gerek!

Kanagatly, kalp guşym,
Ganatlandyň—galk, guşym.
Ykbal göteren durmuşa,
Uýmaga gerek...
Sen—ýürek!

Biri mylakata teşne,
Bolsa, etme nâz-kereşme.
“Seniň bilen ýürekdeş men!”
Diýmäge gerek...
Sen—ýürek!

Meň barlygym ýada düşüp,
Dostum gelse oda düşüp...
Onuň bilen ýanyň-bişip,
Köýmäge gerek...
Sen—ýürek!

Diňe bir gan aýlamak däl—
Borjyň başga-başgada kân.
Günleň gadryn ýekân-ýekân,
Duýmaga gerek...
Sen—ýürek!

Bir ýazylyp, bir düwülip,
Hysyrda, durma düwünip.
Çöregimiz müýnsiz döwünip,
Iýmäge gerek...
Sen—ýürek!

Sensiň gursagymyň genji,
Salma içe gaýgy-ünji.
Biz ret edeli ýigrenji,
Söýmäge gerek...
Sen—ýürek!

Aýdym aýdasym gelýär

Erteki başlanýar,
“Bir-bar ekenden...”
Hem “...bir-ýok ekenden” , hemme-de bilýär.
...Gep otaryp, müň bolsady ekenden,
Bu gün bir çynlakaý ýaşasym gelýär...

Onsaň, meni ilim-günüm oňlasa,
Ahyry goşsalar şahyr sanyna...
...Ýöne, nämüçindir, her goşgudan soň,
Gowzap barýan, gurap barýan ýaly men?

Bir döwür...
Bir kişi...
Günleň bir günü,
„Şeýleräk bir şahyr bolupdyr” diýse...
Ähli gören güzaplam men görgüliň,
Ýerine düşdügi bolardy eýsem!

Durmuş—erteki däl, ol has dözümli,
Köplenç bize bagly hem däl ahyry.
Goşgulary köp ýaşasa özünden,
Ömrüniň manysy dälmi şahyryň?

Il gowy şahyryn unutmaýar hiç,
Gözlär, tapar, saklar ýadynda gaýym.
...Men hem ideljegim bilsem ir-u-giç,
Şu günüň özünde ýitmäge taýyn...

Ol gün geler.
Goşgularym diňlener,
Mümkin, şeýle bolar öýdesim gelýär.
...Kararym ýok, oturmaga hiňlenip,
Meniň indi, aýdym aýdasym gelýär!

Gürrüň ber ejeme...

...Kaka, ýene sen giripsiň düýşüme,
Gowlygadyr, bu elbetde, gowlyga.
Bosagada garap durma, üýşenip,
Saçlary agaryp giden ogluňa.

Megerem, bilýänsiň, saňa aýandyr,
Ejemiz hem bu dünýeden gaýtdy...
Eger, ony görseň, meniň bu ýanda,
Aman gezip ýörendigim aýtgyn!

Durmuşda köp zady etdim men inkär,
Ýöne, muňa sen başgaça düşünme.
Ýeri, aýt kaka, eýgilikmi-kä,
Ejem girenok-la meniň düýşüme?

“Bilýän, biweçlige dolanmajagyn,
Eý görýär aýalyn, çagalaryny...
Unutmaýar aýal doganjyklaryn,
Olar hem idäp dur agalaryny...”

Öýeripdir uly agtyjagmyzam,
Oglumyň özünden eşitdim şu gün.
Onuň öňküsinden artykmaç zady,
Gep däl, bir maşgalaň çekýär keşigin...”

Diýip aýt...
Bolmasyn, goý, närazy,
Bilýäň ahyr, onda näme göwün bar?
“Hudaýa şükür...” diý, “Ýagşy...” diý, garaz,
Ynandyr, hiç zada däldigime zar...

Gürrüň ber ejeme... Diý, kaka, ýene—
“Ogluň onda bigänedir öýütme!”
“Gara-başnagaý...” diý, “Öz günü bilen...”
Emma, ak saçlarym hakda aýtma...

...Ýatyrdy.
Ol rahat.
Ýumup gözünü...
Görmejek bolýan dek, gözde ýaşymy...
...Bir alada bar ýalydy ýüzünde,
Ünji bilen çytýan ýaly gaşyny...

Ölümine...
Özi günäkär ýaly,
Käbäm, öz-özünden görýändir gaty—
Ömründe bir ýola,
Ýekeje ýola,
Çekdireni üçin maňa hasraty...

“Oglum!” diýip...
Mydam gara gündedi—
Ýetişiksiz, haçan görseň ýekelli...
...Eneler!
Bu baky Ýeriň ýüzünde,
Bir gysgajyk baýramçylyk ekeni...

Söýeliň bir-biregi

...Ömür ýeke gezek berilýär bize,
Munuň üçin gussa çekmäli häli.
Biz öz hoşniýetli isleglerimizi,
Bu gün mümkin bolsa çäklendirmäli...

Duýmaklyk, öz wagtyň ýetmezçiligin,
Gowy artykmaçlyk bolmagam ahmal?
Ýöne, demin hasap edilmejegin,
Bilýänmi, soraýan çagyň hal-ahwal?

Görşüşüp duralyň garşy-garşydan,
Duýgudaşlyk—bir bahasyz baýlykdyr.
Eger iki bolsa garşydaşymyz,
Biri, bir-birege biperwaýlykdyr.

Söýeli! Bu ýaşa bakman söýeli,
Adama söýere bahana kändir.
...Näçe giç gelse-de, gyzamyk deýin,
Söýgi—saglyk üçin howply däldir...

Bilýäris, bu ömür gelmeýär dönüp,
Ötensoň, keýikleň kölgesi ýaly.
...Aýaly, wagtymyz aýasak, ýöne,
Ýürek mährimizi tygşytlamaly...

Mynasyp ýaşaly

Dereje däl—owadanlyk,
Syratlylyk—mertebe däl.
Ýaşamak kyn gowy bolup,
Ýaman bolmak müşgilmä nä?

Kyn hem dälär hilegärlik,
Asla, agyr—aňy sada.
Binamyslyk hem bikärlik,
Bilýän, aňsadyň-aňsady.

Ýagşy däl, görüplik etseň,
Zehine, söýgä, yhlasa.
Neçün ile gözüm gitsin,
Bar mende bulaň barysy.

Ýüregiň ýuka bolandan,
Aňsat, ýüzüň galyň bolsa.
Kim diýýär “Ýüz dost alandan,
Gowy, ýüzläp puluň bolsa!”

Ynan, bolmak kyn ynsaply,
Bolmak çetin, hatyraly.
Uzak ýaşar—seresaply,
Töwekgel bolmak hatarly...

Edenlä hem höwes etme,
Amatly—bolmak mysapyr.
...Ýöne, erbet däl, elbetde,
Ýaşasaň, munda mynasyp!

Derkarlyk

...Men ölýärmişim düýşümde,
Hiç kim bilenokmyş halym.
Ne dost barmyş başujymda,
Ne dogan bar, ne aýalym...

Beýdip ýatmak, emgek diňe
Erkiňi aldyryp düýşe.
...Çagalaň biri—mekdebe,
Galany—gidendir işe...

Ejeleri ir säherden,
Tamdyra nan ýapyp durmyş...
Mensiz, säginmän sähel-de,
Munda dowam edýär durmuş...

Gör, ýaz gelipdir ölkäme,
Daş-töwerek şeýle gözel.
Öň neçün üns bermedimkäm,
Neçün duýmadymkam ozal?

Baglara seýl edýär bahar,
Tenekär ýazyň howasy.
Bir ýerlerden mahal-mahal,
Gelip dur bagşyň owazy...

Palçygyna derin garyp,
Bir goňşym suwap dur jaýyn.
Melleginde işläp, aryp,
Dostym içip otyr çäýyn.

Olaň armasyn ýetirip,
Öwüsýär säher ýeli-de.
...Oguljygyny göterip—
Gyzynyň tutup elinden,

Gelin—çagalar bagyna,
Geçip barýar ýoldan ýene.
...Säheriň sergin çagynda,
Gülleriň ysyn diýsen-e...

Çöp çekmek zol çünki bilen,
Uzak gün iş boldy gumra.
Höwürte gurýar çünki, ol—
Öz durmuşy bilen gümra...

...Aşyk ýigit barýar haýdap,
Ýolda goýmaz ýaryň gözün.
Megerem ol şu gün aýdar,
Ilkinji “Söýýäriň!” sözün.

Deň-duşlarmyň nijesi deý,
Bir oglum ýurt goragynda.
Ol gelinçä ejesi-de,
Gelinligiň soragynda...

Turjak boldum. Elimde däl,
Çykyp bilemok gorpdan.
Men-ä häzir ölümden däl,
Bihuda ýatmakdan gorkdum.

Begendim açyp gözümi,
Köp zat hakda etdim pikir.
Däl ekenim ilden üzňe,
Diri men Hudaýa şükür!

...Muny dost-ýarlar üýşende,
Gürrüň beremde her gezek,
Diýdiler “Ölseň düýşünde—
Gardaş, ýaşajaksyň uzak!”

Ýaşayaň nähili, neçün,
Barmy seni gerekleyän?
Muňa göz ýetirmek üçin,
Ölüp görmek gerekmi ýa?

Bir günde, birje günde-de,
Durmuş joş urup gaýnaýar.
Watanyň çar künjegine,
Söýgi hem mähir paýlaýar.

Galkynýar munda göwünler,
Ösýär, özgerýär zamana.
Gör-ä, şunyň ýaly günde,
Menem ölümiş hamana...

Indi düşündim bir zada,
Megerem, ol çyna ýakyn:

Ölmeklik—itiň aňsady,
Ah, mynasyp ýaşamak kyn.

Bilmedim men bahym syzyp,
Giç däl-dir-dä, edýän heder?
...Bu durmuşa dahylsyzlyk,
Maňa ölümden-de beter!

Ol şeýle syratly...
Gework Eminden.

“A gyz, bu gün şatlanýarsyň ne beýle,
Säher bilen ýüzüň-gözüň gülüp dur?!,,

“Söweşde dereksiz ýitipdir!,, diýlen,
Şol ýigit, uruşdan gaýdyp gelipdir....,,

“Boz-ýaz bolýan, ýaraňoksyň, ähtimal,
Sözle boýdaş, seniň niçikdir halyň?!,,

“...Ol şeýle syratly, şeýle mähriban,
Ähli gyzlar oňa seredýän ýaly....,,

“Neçün aglaýarsyň, aýt sen, joram,
Ýa ol ötäýdimi sowup ýüzüni!?,,

“Ýok, ol bu Watany duşmandan gorap,
Aldyran ekeni iki gözünü....,,

“Nirä hyýallanýaň, joraňdan gizläp,
Indi giç ahyry, batypdyr Gün-de?!,,

“Kösenip ýörendir ol meni gözläp,
Çykaýyn men, özüm onuň öňünden!,,

Geçen-geçdi...

Gurbandurdy Orazowa.

Bu „bazar“ sowda gyzdy. Kimler alar, kimse satar,
Göwün islän harytlaryň düzülipdir hatar-hatar...

“Tanyş... Dost... Soraýsam nesýe?”. Gardaş, bu pikiri taşla,
Sen nirede gezip ýörsüň? Bu ýeriň düzgüni başga!

Ymtylma. Gözüňi dikme. Öz nebsiňe sak bol örän,
Munda, ýeňil gopulýandyr, kisäň agramyna görä...

Şowhun. Jedel. Başagaýlyk. Her kim öz bähbidin arar,
Bu görnüşde durmuş bilen özboluşly meňzeşlik bar.

Uzakly gün ygyp-selpäp, aýaklarmyz agyr basýar,
Häzir diňe bir köwşüm däl, meň-ä ýüregimem gysýar...

“Gol bulaýlap” çagyryp dur meýhanaň “tanyş” tüssesi,
Nädýär, meýe gark edäýsek, häzir göwünleň gussasyn?

Ýeri, bolýar, unudaly dünýäň gohuny-ahyny,
Bir ýeser söwdagär ýaly, peýläli „bazar” ahyryn.

Wah, biz munam oňarmarys, bu ýaşdan soň, alyp-satyp,
Töwekgellik ötdi bizden. Galaýmaly bergä batyp!

Otur. Oýlan. Böwrüň diňle—bu ýollaryň öwrüminde,
Biziň barja baýlygymyz—galagoply ömrümizdir...

Ynha, böldürdik ellini... Öňde altmyş, ýetmiş, segsen...
Bu ne sahy söwda boldy? Bu jomartlyk dälmi, eýsem?

Ýollar näçe azaldykça, köpelyändir, bergiň-borjuň,
Ömür öňäp, galňadykça ýukalýandyr golda „harjyň”.

Ah, bisarpa geçen günler... Jany gynap oturmaly,
„Näme, nirde, näçe, haçan?” Indi, sanap oturmaly...

Bize derek, gardaş diň sal, bozup häli ümsümligi,
Öz hasabyn ýöredýändir gursagmyzyň gürsüldisi...

Inilerime

Durmuş duşumyzdan geçirip göçi,
Käte daban ýakdy, kä ýakdy içi...
Geçen-geçdi...Bu gün biz munuň üçin,
Örtäp oturmalyň, indi jigeri,
Inijiklerim, eý, inijiklerim...

Gep däl, nep getirip gezen ýerňizden,
Has-da köp getirip gezen ýerňizden,
Gelseňiz, onsoň bu gelinlerňiz-de,
Size igenjekmi, iňirdejekmi?
Inijiklerim, eý, inijiklerim...

Öz günňüzi özüňizden ötürip,
Ýerli-ýerden ýetmezini ýetirip,
Heriňiz bir öýüň keşgin göterip,
Ejizlemesin-dä inijikleriňiz,
Inijiklerim, eý, inijiklerim...

Ýollar ýowuz eken, talapkär eken,
Ýogsam, ýoldaşyň-a tanadýar eken...
Daşyndan bilmeýäň, kim elden çeker—
Kim içiňden urjak, ini jigledip?
Inijiklerim, eý, inijiklerim...

Görüşmeli däl biz—menziller aşyp,
Ýa dagyndan aşyp, deňzinden aşyp...
Özüimizden özge, ahwal soraşyp,
Barmy-ka, heý, bizi idejek beri?
Inijiklerim, eý, inijiklerim...

Ýok, indi emenip ýürek emrine,
Gezip bolmaz ham-hyýala imrine...
Ygtybar ýok, munda ynsan ömrüne,
Durmaz ol oýlanyp, ikerjiňlenip,
Inijiklerim, eý, inijiklerim...

Uýalaryma

Gül ýüzüňiz gördüm—derdim ýeňledi,
Dünýäm giňäp gitdi—sizi diňledim.
Soňky döwür... Näme boldy, bilmedim?
Kesildi-le bizden aýajyklarňyz—
Uýajyklarym, wah, uýajyklarym...

Maşgala. Öý-ojak. Naçar yhlasy...
Ömür örňedikçe düşüňäň hasam.
Siz—garyp enemden galan mirasym,
Aýapdym, ýene-de aýajyklarym—
Uýajyklarym, wah, uýajyklarym...

Men sizi ýatlaýan, daranda gussa,
Giň howlyň haýry nä ýüregiň gyssa?
Durmuşda büdresem, nädogry bassam,
Özümden öňürti uýajyklarym—
Uýajyklarym, wah, uýajyklarym...

Deň bolmaň siz, gyýa bakmaň öwrülip,
Onsuzam ýalňyşlar sanjy böwrüme.
Bir päkize süýt-denmidir göwnüňiz,
Sähelçe ynjytsam, uýajyklarym—
Uýajyklarym, wah, uýajyklarym...

Ömür ötyär—aladasy, aly kân,
Öwrüm-öwrüm, ötleme-ötleme ýoly kân.
Gör, bu ýyllar ýegençiler ýaly däl,
Diňlemez, çekdirip uýanjyklaryn,
Uýajyklarym, wah, uýajyklarym...

“Dogan!” diýip, derdim aňlajagym siz
Ýene gelip, göwnüm awlajagym siz.
Başujymda bozlap aglajagym siz,
Bir gün uka gitsem... Oýarjak bolup,
Uýajyklarym, wah, uýajyklarym...

Galam haky

Ujypsyz sen!
Ýöne, maňa ähmiýetiň,
Gaty uly—höwes bilen alýaryn.
Çünki, azda-kände akyl zähmetim,
üçin, nagt berilýäniň bilýärim...

Seniň parhyň näme daban azapdan,
Eý, meniň kanagat-sabyr azabym?!
Sen—göryň görgülem, çekýän güzaplam,
Öz ýürek syrlarym, bagyr azabym,

Hem-de kä gülleden, kä ýüz gyzdyran,
Heserlerim üçin gelen hakymyň!
Seni—kişä bir minnetsiz muzdumy,
Sowmak meniň üçin juda ýakymly...

Tutardyň sen, bir zatlaryň deregni,
Bilsem seni bir aňryma süýşürüp,
Ýa bolmasa, baryňyzy biregne,
Alyp bolsa, bir gün toplaň, üýşürüp!

Ýeri, baýan bamy, goşgusyn satyp?
Zeruryma ýarap, nesip etseň bor.
...Seň—kagyz-galama...Aragatnaşyk,
Hyzmatlaryň tölegine ýetseň bor...

Ýaş tankytça
(*degişme äheňinde*).

“Goşgulaň oçügsi
Ýok öwüşgüni,
Söm-saýak setirler düzýär esasyn.
Olar maňa ýatladyp dur derwüşin,
Guraksydan uzyn, agaç hasasyn...”

—Ýeri, bolýar!
Gürlemäge ýeser sen.
Ýaşıňa görä däl eken dogumyň.
Ömründe bir göşgy ýazyp görmeseň,
Nädip at dakmaga ysýar bogunyň?

“Goşgulaňda ne bezeg,
Ne nagyş bar,
Bir gödeňsi...Özüň niçik garaýaň?”
—Her nämede bolsa, olar...Bagyşla,
Maňa munda söýenmäge ýaraýar.

Dyzyma hasa dek,
Berýär ýardamy—
Goşgularym, kötel ýollar aşmaga.
...Dogry, gataňsyrak...Ýöne, bir ýandan,
Gaty gowy olar taýaklaşmaga!

Sag ýatyp, aman öreliň!

Gijelerimiz rahat, ertirmiz haýyr,
Dostlarym, sag ýatyp, aman öreliň!
Ýagşy günler bizi ýaşadýar gaýry,
Dostlarym, sag ýatyp, aman öreliň!

Ir döwürler, Güni—gidende ýaşyp,
Ugradar ekenler ony aglaşyp...
Täze ak daňlary alna sylyşyp,
Dostlarym, sag ýatyp, aman öreliň!

Säher bilen oýanmagy başarsak,
Mähir bilen oýanmagy başarsak...
Gadyry başga bor didarlaşmagyň,
Dostlarym, sag ýatyp, aman öreliň!

Diýişip “Ah, ýene bir ýyldyz süýndi...”
Nämüçin asmana bakýarkak müýnli?
...Geliň, gamlarmyzy galdyryp düýnde,
Dostlarym, sag ýatyp, aman öreliň!

SüýjidiREM öýütmäliň biz, ine—
Bala gaçan garynjanyň gününe...
Beýik ertirlere, pespällik bilen,
Dostlarym, sag ýatyp, aman öreliň!

Bu gün tapawudym meniň Genjimden,
Tamakin däl, dünýäň baýlyk-genjinden...
Meniň bar hazynam—gorly gursagym,
Şygyr çogýar... Ýüregimi „ýenjemde!“.

Ýarym adada bir salymyz bolsa,
Birimiz ýerleşmän, galmaly bolsa...
Sen gidiber dostum, soňra bu ýerde,
Meniň galandygmy ýadyňa salsañ...

Deňze girdim, daşa baglap ýüregmi,
Gaýyjagma basdym ähli geregmi.
Otlyçöp, agyz suw... Köpräk nan aldym,
Gör-ä, öýde goýupdyryn küregmi...

Diýme maňa “Nämä nepiň ýetirýäň?
Göze ilmän, ömrüň biweç ötürýäň”.
...Sen üns berdiňmi injir bagyna,
Birje gül görkezmän, miwe getirýär!

Ýene, Ykbal menzillere ýollaýar,
Ýyllar ýolda saçlaryňy ýolmalar...
...Ýollary sag-aman geçip bolsady,
Ýalňyşman, ýykylman, ýitmän, ýoňlaman!

Geldi gaýgy-gamsyz günleň ahyry,
Näziň çekdim... Indi çekýän ahyňy.
Nädip jyda düşdük birek-birekden,
Aýralyga ynanmazdyk ahyry?!

Bir ýekäni goşsaň üstüne ýekäň,
Mysalyň çözüdi deň bolar ikä.
...Täklerden jübüdi ýasýanyň üçin,
Ýaşa, merhemetli matematika!

Gör, bu gün Dazzy-ha darakly boldy,

Şol daragam bize gerekli boldy.
...Darykma, hemme zat gül ýaly bolar,
Sabyr et, sen ägirt ýürekli bol-da!

Ýa Ýaradan! Eçil haýyr-yhsanyň!
Dergähiňde eýle dilegmi hasyl!
...Irde-giçde ýalkajagňa ynanýan,
Seň gudratyň güýçli, a meň yhlasym...

Aýaz geldi, bozup bu güýzüň däbin,
Azdyryp barýardy baglaryň gäbin.
...Ýere bir saryja ýaprajyk düşdi,
Anyklamak üçin munuň sebäbin...

Megerem, hiç zat ýok durmuşda yrýa,
Deňizler gugarýar, guýmasa derýa.
...Men “Goşgulam gurak bolmasyn!” diýip,
Olara ýüregmiň suwuny berýän!

“Git, ýüregňi bejert, sen bar-ka pille,
Bir gün onyň heläk etjegi belli!,,
“Bejerip bolýan zat bir döwük dişdir,
Ýa-da başga zatdyr!” diýesim geldi...

Göwünler gül açsa, güllär Zamana,
Mährimizden biparh geler amana.
Ýürekdeş bolalyň birek-birege,
Eýsem, ertir görüşjegimiz gumana...

Başda tümlük eken biziň kalplar,
Biribar, soň gursaga nur salypdyr.
...Gör, gawun-gawundan reňk alsa, biziň
Meňimiz mähirden ýagtylanypdyr!

Gadyrdan gardaşym, gulak goý bäri,

Hemmä ýaranmagyň barmy heý täri?!
...Ajy bolsaň, tüýküerler yzyna,
Süýji bolsaň, seni ýuwdup goýbärler...

Kişi halyn duýup, derdin syzmagmyz,
Hoş sözi gysganman, göwnün ýazmagmyz—
Megerem, bu biziň, älem-jahanda
Gaýry mahluklardan artykmaçlygmyz?!

“Ýañ salýaryn!” diýip, juda öwünme,
Eý jaň, munyň jaý däl meniň göwnüme.
Eýsem-de jyňkyňy çykararmydyň,
Eger, seniň kakmasalar böwrüňe?

“Bagtly bolmagyny isleýän hemmäh,
Hem her kime arzuwlaýan gowulyk!”.
Diýsem, seň ýüregiň, durmady hernä,
Demligiň daraldy, düşdiň dowula.

“Barymyza bagtly bolmak başartmaz,
Gaty şubhelenýän muňa!” diýýärsiň.
Sen gowusy, boýun al, baş agyrtman,
Bir özüňi—“gadyrdany” söýýärsiň!

Bir başartmajak zat—sen ýaly bolmak,
Bir şübhe ýok—il egnine münjegňe...
Bizi halamasaň, git, başyň al-da,
Dünýäň adam-garasyz bir künjegne.

Isleseň, gidiber has aňyrraga,
Goý, igenme, iňirdeme, irizme.
...Saňa erbet bolýandygyny aňýaryn,
Eger, gowy bolsa kimdir birine...

Näme boldy kölegäme,
Onyň eli—meniň ýakam?!
Ýa-da halys azyp gäbi,
Aklyndan azaşdymy-ka?

Nirden öwrendi-kä ýeri?
“Ýok!., diýmegi hem başarýar.
Gör, hatda şahsy pikiri,
Hem özüniň garaýşy bar.

Bir zadyn diýip göýberýär,
Ol zerarly ýanýan diri.
“Ikimiz şu günden beýläk,
Dost däl diýdi!., maňa biri.

Kölgämiň bu bolşy hiç-le,
Makullaýaryn içimden.
Ol adama irde-giçde,
Men hem muny diýmekçidim...

Tüýs bir süwümsiziň bar-da—
Ähli ýere sokup burnun,
Gaçyrýar ol öz gadyryn,
Mydama, bilmänsoň ornun.

Oturmakçy töre geçip,
Ol, etmeseler-de hödür.
Piňine däl munuň üçin,
Meniň galjagym görgüde.

Bar işime goşulýar ol,
Ýüregime düşdi aş.
...Öňümdäki goşgularma,
Bakýar egnimden üstaşyr.

Giç, mugyra getirerden,
Barýar barha ekezlenip.
...Ine, şu setirleri-de,
Ýazdym men ondan gizlenip...

Meñzeşlik

Tolkunlar barha bat alyp,
Möwç urýar, deňizi çaykap.
Bilmeýär hiç rahatlanyp,
Kenaryna bagryn oýkap...

Gomlar däliräp, münzeşip,
Bu gün ne gozgalaň tapdy?
...Ol meniň kalbyma meñzeş,
Bitakat hem galagoply...

Tolkunlara boldy näme,
Özün urýar gaýa-daşa?!
...Meñzeş olar duýgularma,
Jylawlardan sarçdyr aş...

Deňiz—durmuşa çalymdaş...
Düşün-dä çyny-oýnuna?
Diýýär “Gel, okla başaşak,
Özüňi meniň goýnuma!”

Özdiýenli, hökmürowan,
Agyp-dönüp hezil edýär.
...Ol ýüregme meñzeş örän—
Hem söýgi hem-de ezyet bar...

...Olaryň emeni-emenleridi—
Eýjejik güjükler ejizdi juda...
Bu gün aýra salyp enelerinden,
Biri-birinden hem etdiler jyda...

Ählisini äkitdiler paýlaşyp,
Kimsini göterip, kimsin ulagly.
Soňra bolsa, göwünlerne jaýlaşyp,
Kesdiler olaryň guýruk-gulagny...

Janawerler bildi heniz güjükkä,
Aýraçylyk näme, agyry näme?
...Gör, olara at dakdylar gijikmän,
Gaplaňmy, Peleňmi—bir allanäme...

...Ikisi ganjyjak—erkejik üçi,
Barysy-da misli ýumak düýrmegi.
...Güjüjekler ýat gapyda ýal üçin,
Öwrendiler ýarmagy hem üýrmegi...

Soň eşitdik, düşen eken birisi,
Alys gum içine—çopan goşuna.
Gorap ýörenmiş ol goýun sürüsin,
Gije-gündüzine, ýaz-u-gyşyna...

Ikinjiniň—aw etimiş hurşy-da,
Beýle itler belki, bolýar gytragam.
...Ol toý-baýramda, her it urşunda,
Baglanmyş diýýärler tutuş etraby...

Üçünji—hiç kime bermändir wepa,
Haýp, Aždar ödemändir bu ady.
...Söw-söw ygyp ýörkã gapydan-gapa,
Ölupmiş, iýensoň iýmesiz zady...

Megerem, dördünji—diri ýitipdir,
Bilýänem ýok, ol janaweriň halyny...
...Bäşinjisi—goňşymyzyň itidir,
Yhlas bilen ödeýär öz ýalyny.

...Sekiz ýyldyr, hyzmat edýär hojaýnna,
Nalamaýar durmuşyndan dat edip.

...Ýaşap ýör...Enesin, uýajyklaryn,
Hem beýleki doganlaryn ýat edip...

Palçy gelin

...Elli. Altmyş. Ýetmiş. Segsen—
Bu maňa köp dälmi eýsem?
Rowa görüp munça ýaşy,
Sahylyk edensiň aşı...
Ah, eçilip maňa wada,
Düşenjesin on manada,
Sen palçy, ýalançy gelin,
Elleriňde saklap elim,
Şol gün sen aýama garap,
Köp oturdyň başyň yrap...
Ondan näme okadyň sen?
Goýman häli, nokadyň sen!
...Seniň sülük barmaklaryň,
Ýüregme sümüp barýardy...
Gaş-gözüňe maýyl ede,
Hoş sözüňe maýyl ede,
Meniň dek, akmagy telim,
Oýnansyň owadan gelin...
Meni juda eý gördüňmi?
Teý, elim goýbermediň-le...
Ýeri, şonda pal atdyňmy?
Ýa-da menem aldatdyňmy?
...Elli. Altmyş. Ýetmiş. Segsen—
Juda jomart ekeniň sen...

Henizem bu waka gözüm öňünde,
Gyş günüdi, daşarda gar ýagýardy.
...Şol gün biziň öýümiziň deňinde,
Bir ötegçi ýaşulyny it ýardy...

Kowdum daşlap, goňşymyzyň güjügin,
Gojany idekläp öýümüze saldym.
Ganap durdy oň it dişlän injigi,
Aýagynda jalbary hem sal-saldy...

Ýarasyna ýyljajyk suw akytdym,
Özüne hem içer ýaly suw berdim.
“Daýy, şuny geýäý!” diýip, kakamyň,
Täzeje jalbarny berip goýberdim...

Ol minnetdar bolup, sypalap başym,
Diýdi “Gelerin men, düşsem Tejene!”.
Bu wakany öýe gelende agşam,
Bolşy ýaly, gürrüň berdim ejeme.

Wah, getirtdim öýdýän onuň gaharny,
Ejem, ellerini egnime goýdy.
“Oňarmansyň... Oglum, çaýsyz-naharsyz,
Ony ugratmaly däl eken!” diýdi...

Sabyr et, kalbym!

Awara kalbym, awara—
Sabyr et, biraz sabyr et!
Il-güni goýma azara,
Sabyr et, biraz sabyr et!

Syrdaşym sen—syrym bilýañ,
Bileje, deň aglap-gülýañ.
Sen, dünýe içre öz dünýäm,
Sabyr et, biraz sabyr et!

Bol-da bir tenekär çeşme,
Gandyryp geç, görseň teşne.
Etme häli, nāz-kereşme,
Sabyr et, biraz sabyr et!

Bagt guşy—asman gal-da,
Gel, jaýymyz salgy alda...
Sabyrly gul—golaý Alla,
Sabyr et, biraz sabyr et!

Sarç eken, ol bagt guşy,
Tutjak bolsam, uçdy daşa.
...Ýaz gelýär—galmarys gyşa,
Sabyr et, biraz sabyr et!

Ykbalyň agyr ýükünden—
Ýaýdanma, gaçma, çekinme.
...Döwül sen, ýöne, bükülme...
Sabyr et, biraz sabyr et!

Janymyza janlar gatan—
Pederler, goýnunda ýatan...
Arkamyzda—Ata Watan,
Sabyr et, biraz sabyr et!

Gaýrat et, sen ”sabyr” dogan...
Bilýän, berýän jebir dogan...
...Hemme zat gül ýaly bolar,
Sabyr et, biraz sabyr et!

Erk hakynda erteki

ýa-da adamlaryň agyr günde özlerine erk

I

Bir bar eken,
Bir ýok eken...
Bu erteki çynmy, ýalan?
...Şol gün duşman leşger çekip,
Bir şäheri zamun alan...

Garry-ýaş gyrlypdyr kileň,
Ýagy darapdyr rehimsiz.
Emma bir saý-sebäp bilen,
Bular düşenmişin ýesir...

“Kesiň olaň iki elin! ,”
Diýip, han çykardy höküm.
...Gelýärler ýeke-ýekeden,
Kim arkaýyn, kim bil бүкүp.

...Kör, ogry, ussa, söwdagär,
Garakçy, şahyr—altysy...
Bu gün jellat bolmaz bikär,
Çalyp otyr ol paltasyn...

II

...Dowul aldy kör,
Gobsunyp, gör!
Soň seslendi, turdy-da ör:

—Wah, ellerim—bar mydarym.
Birin al! Nätjek, çydaryn...
Sen neneň bilýärsiň dözüp!

...Dillendi ogry.
Eli bolsa-da egri,
Jellada seredip dogry:

—Ýalbarýan kesme elimi,
Kes sen gowusy dilimi...
Kesbimden bilmen el üzüp!

...Ädikçi ussa,

Basylyp sussy,
Gürledi assa-assa:

—Haýpyň gelsin bu ellere,
Aýakgap dikýän illere...
Olar onsuz bilmez gezip!

...Ýeser sowdagär,
Tapdy bir tär!
Diýdi, bolup umydigär:

—Kesmäweri ellerimi,
Bereýin, bar pullarymy...
Bolmazmy-ka oňyn çözüp!

...Otyr alakjap,
Seret garakça!
Gepledi ol garanjaklap:

—Çapma meniň ellerim sen,
Getireýin telimsin men...
Näçe diýseň, ýüpe düzüp!

...Çekmäh bir ahy,
Dymýardy şahyr.
Buýsançly seslendi ahyr:

—Degme meniň ellerime,
Janym al sen gel, ýerine...
Derkar däl... Bilmesem ýazyp!

III

...Jellat tapdy hemmäh tärin,
Ol oňat bilýär öz kärin.

Şondan bäri şol golak kör,
Şindem sag-aman gezip ýör.

Iki golsuz galan ogry,
Özüne ýol saýlapmyş dogry.

Ussa aýrylyp golundan,
Kesbin goýupdyr ogluna.

Söwdagär gutaryp harjy,
Boldy ile belli jerçi.

Şol garakçy—suwsan gana,
Nöker durupmyşsyn hana.

...Men şol şahyra gynanýan,
Hem düşünmäge synanýan.

Düşünýän, gowy düşünýän,
Ýöne, az-owlak üýşenýän.

Bolan bolsam özüm, ýeri...
...Allam, özüň goraweri!

Kiçijekdim.
Ýel turýardy daşarda,
Öýde bolsa, ejem ik egirýardi.
...Agşam kakam başujumda pyşyrdap,
Maňa “Göroglyny” okap berýardi...

“Dokuz pilden atyp, okum geçirip,
Döwüşen günlerim ýene gel indi...”
“...Ine, Ýyldyz dagda, bir gowak içre,
Görogly beg ýatyr soňky deminde...”

“Garrapdyr. Synasy set müň ýaraly,
Duşmanlar kastynda sap-sap ýygnanyp...
...Ötүpdir kyrk ýigdi hem Öwez ogly,
Agaýunus peri otyr ýyglaýyp...”

“Ýowuz günde ýoldaşymdyň wepaly,
Gamhorym, gardaşym Gyrat gel, indi...”
...Bir ýerden nagrasy eşdilýän ýaly,
Gyratyňmy... Ýa daşarda ýeliňmi?

“Göroglyň ölýäni çynmy, aýtsan-a?
Kaka, çynmy?”Hamsygýardym geň görüp.
Soňra bolsa, ýüzüm goýup ýassyga,
Aglanym ýadyma düşýär möňňürip...

Çagajykdim.
Ýöne, bary ýadymda,
Köp aglapdym, başjagazym ýaýkalap.
...Bilmezdim, ölümi üçin adamdan,
Bolmaýanyn, gaty görüp, öýkeläp...

Derdiň kime gerek?

...Derdimi diýdim deňize:
“Hasrat saraltdy meňizim...”

Diýdi ol, çynmy-oýnumy?
“Gama batma, çüm goýnuma!”

Soňra arzym aýtdym daga:
“Meniň derdim başdan agar...”

Dag gürlledi güňlenç aša:
“Dert duýmarsyň, dönseň daşa!”

Ýüzlendim çöl-beýewana:
“Dargursaklyk—ezýet jana...”

Çöl hem seslendi höwessiz:
“Öwren dert çekmegi sessiz!”

Içim dökdüm, gelip derýa:
“Gam-gussa gark edip barýar...”

Sähel säginmän sözüme,
Diýdi ol “Git ümdüzine!”

Göwün berdim bir derwüşe:
“Dur, gardaşym, derdinşeli...”

Ol diýdi “Goý öz erkime,
Ýeri, derdiň derkar kime?!”

“Eglen!” diýdim, ýele “Bir dem...
Çöpe-çöre äkit derdim...”

Dillendi ýel, daşyn gözläp:
“Derdi bermek bolmaz özgä!”

Ýalka meni Ýaradan

Goraýjy! Özüň goragyl,
Garamatdan hem minnetden.
Maňa rehimsiz daragyl,
Eger meslige milt etsem!

Ýalka meni, ýa Ýaradan,
Mynasyb-a ahbetin men.
Ýadadym halys ýarymdan...
Näme berseň-de bitin ber!

Rahmanym! Biraz ragbat ber,
Bu ýollar içre dyzyna.
Lagnat iber, maňa eger,
Kast etsem iýen duzuma!

Bardyr meniň hoş zybanym—
Bu köňül içre nigärim.
Gowşurgyl öz azabyma,
Meni, eý, Perwerdigärim!

Meni sylanlary, Allam
Sen hem syla, rehnet bildir!
Halymgy eýläp hyllalla,
Etmegil meni sen dilgir!

Biribar! Özüň sakla,
Munda, biderek emgekden;
Hem meni tiz garramakdan...
Hem uzak-uzak ölmekden!

Äkit meni...

Ös şemalym, öwüssene,
Ugurdaş ýeliňe ýetir!
Çykar bulutlaň üstüne,
Ýyldyzlaň deňine ýetir!

Deregine ganat-perleň,
Adamzada umyt berlen.
Köp görmedik täsin ýerlem –
Geňinden-geňine ýetir!

Sowulmanka meň meýlisim
Gelýär söýesim, söýlesim.
Goý, ne eýlese eýlesin...
Şol sarymeňize ýetir!

Aý-ýyllar garap ahmalym,
Ahmyr goýmasyn ahwalda...
Ömür atly bu sahnanyň
Mynasyp jemine ýetir!

Gel sen aşyp belent-pesin,
Ös, kalbym ýelejiresin...
Äkit meniň ýürek sesim –
Älemiň heňine ýetir!

Eý, meniň heserdeş höwrüm,
Deňiz deý giň eýle göwnüm...
Ýa-da sansyz damja öwrüp,
Sen meni deňize ýetir!

Bir ömür az...

Şahyr ömri nämä meñzeş?
Umman içre gämä meñzeş:

Küregi kemally gerek,
Ugurdaş şemaly gerek!

Şahyr ömri nämä meñzeş?
Bir dok mañyz dänä meñzeş:

Gaýgyrmasañ öz yhlasyñ,
Irde-giçde berer hasyl!

Şahyr ömri nämä meñzeş?
Käte, telbä-dälä meñzeş:

Munda ýagtylyk kem ýaly,
Ýanasy gelyär şem ýaly...

Şahyr ömri nämä meñzeş?
Ol bir gysym çägä meñzeş:

Gumdyr öýdüp çaklap bolmaz,
Ýumrugyñda saklap bolmaz!

Şahyr ömri nämä meñzeş?
Bir gyzył çog lälä meñzeş:

Dünýe ala-ýaz görünyär...
Ah, bir ömür az görünyär...

Ukydaky asman

Irkilen baglaň üstünden,
Aý bakýar uky basmarlap.
Ümsümlük çekýär ünsüňi,
Uka batypdyr asman-da.

Asuda daş-töweregi,
Goý, biraz demin dürsesin.
...Häzir diňe ýüregimiň,
Eşdilýärdi gürsüldisi...

Özlerini bulda düýnän,
Ýyldyzlar öçüp ynjalýar.
Zemin—çykarman ses-üýnün,
Megerem, häzir dynç alýar...

Gije agsa-da ýarymdan,
Ir—asmana oýanardan.
...Meňzeyärdi bu ýarym aý,
Onuň ýumuk dodaklarna...

Köňül kelamy
(*halk äheňinde*).

Sözle-hä, ýüregim sözle,
Jahan saňa dar olmasyn!
Mawy, goýun, gara gözler,
Ak sähere zar olmasyn!

Aşyk çekse—jebri-jepa,
Ahyrynda tapsyn şypa...
“Ýar-ýar!” diýip, bir biwepa,
Yzynda bimar olmasyn!

Guwandygym boýlaryna,
Nurlar ýagsyn öýlerine.
Iki juwan—toýlarynda,
Hergiz, ýagyş-gar olmasyn!

Öz ilimde biten güli,
Ýolmasyn näkesiň eli.
Ýalňyzlygam, ýaman welin,
Bir bimährem ýar olmasyn!

Köpelip, köl bolup gitsek,
Bir oňat päl bolup gitsek...
...Gep çekmejek goç ýigitler,
Neşe çekip, har olmasyn!

Tamaň çyksa ajy däne—
Derdi batar şirin jana.
...Il aglanda—bir bigäne,
Depä çykyp, zor olmasyn!

“Jan-jan!” diýip, janym alan,
Bu dostlaryň—ähdi ýalan.
Ýanar, munda janyň ýanar,
Iman—ataş-nar olmasyn!

Galamym aldylar...
(*Faiz Ahmet Faziden*)

Galamym aldylar.
Aýdym aýdaryn.
Bentlemezler gözbaşyny güýjümiň.
Ýüregime – öz gyrmyzy ganyma
Batyrdym men barmagymyň ujuny!

Ýok, men sem bolman barybir...
Urulan gandaldan etmen hederi.
Zynjyr halkalaryn birme-bir
aýdym
Bolup, ýaňlanmaga mejbur ederin!

Meniň göwnüm ganatly

Derkar däl maňa kân zadam,
Alsaň, bermek gerek onsoň...
Aman bolsa ýakyn-ýadym,
Men hem sag-salamat bolsam.

Onçakly kân zat gerek däl,
Maňa ol gamhorum gerek.
Garşylar gelsem gerekläp,
Ah, gitsem bolar janserek...

Kân bir zat zerur däl maňa,
Rahat ýataryn ýatamda.
Oýanyňan her gün ak daňa,
Oýlanýan şapak batanda...

Öňýetene özelenip,
Yzynda ykmak hebesdir.
Ykbal şu garagözlerden
Özgä atylmasa besdir.

Ýok, zat islämok zyýada,
Men şeýle bir kanagatly.
...Ýol aşýan, paý-u-pyýada...
Meniň göwnüm bar ganatly!

Güneş!
Çogly Güneş!
Barýarsyň ýaşyp—
Ertire çen tüme gaplap dünýämi.
Ýogsam, deňizlerden-daglardan aşyp,
Seniň hökman geljegiňem bilýärim.

Gelersiň-de, ak daňlary buşlarsyň,
Şam-u-säher bilen kakyp işigi.
Şonda maňa duşarsyň ýa duşmarsyň,
Belki, duşuşarys... Bagt işidir?!

Ömrüm öz göwnüme bihal görünýär,
Bimany ýaşalan bolara çemli.
Özüň ýanyp çogun paýlasaň dünýä,
Iň soňky howruňa, goruňa çemli.

Saňa gamlanara ýokdur bahana—
Ýaşap ýörsüň munda, ýaşyp hem dogup.
...Men giderin—munuň üçin jahanda,
Ne-hä yssy bolar, ne-de bir sowuk...

Bu gije ýok zatlar gelýär serime,
Gel, Güneşim, ýagty kuýaşyň çayyp.
Garaşylýan, gadyrlanýan ýeriňe,
Dolanmaklyk, gör, nähili ajaýyp!